

Gemeente Amsterdam

Bureau Leerplicht Plus

Bestuurlijke rapportage

Schooljaar 2009-2010

Amsterdam, oktober 2010
Peildatum 31 juli 2010
Gemeente Amsterdam
Bureau Leerplicht Plus

Redactie: Erik van Delft, Anne Gosenshuis, Nel Winkel

Postbus 1840
1000 BV Amsterdam

e-mail: bureauleerplichtplus@dmo.amsterdam.nl
telefoon: 020 251 8070
fax: 020 552 3393

Inhoudsopgave

1	Inleiding	9
2	Schoolverzuim	11
2.1	Ontwikkelingen van verzuim	11
2.2	Verzuimfrequentie	16
2.3	Toezicht op school	17
2.4	Verhouding verzuimsoorten en afhandeling schoolverzuim	19
2.5	Thuiszitters	22
3	Schooluitval	26
3.1	Status van 23-jarigen	26
3.2	Voortijdig schoolverlaters	28
3.3	Absoluut verzuim	30
3.4	Inspanningen Bureau Leerplicht Plus	33
4	Project leerplichtassistenten	35
4.1	Werkwijze en bejegening	35
4.2	Resultaten	35
5	Zichtbaarheid van Bureau Leerplicht Plus	38
	Bijlage	41

Gemeente Amsterdam
Bureau Leerplicht Plus

Bestuurlijke rapportage 2009-2010 def

Samenvatting

Deze samenvatting geeft op basis van de beleidsdoelstellingen een beknopte beschrijving van de resultaten op het gebied van verzuim, uitval en de prestaties van Bureau Leerplicht Plus. Daarnaast vindt u informatie over de leerplichtassistenten en de zichtbaarheid van het bureau. Het gaat daarbij om de kwantitatieve en kwalitatieve resultaten over het schooljaar 2009-2010.

Beleidsdoelstellingen

Bureau Leerplicht Plus is hard aan het werk om haar doelstellingen te behalen. Het bureau heeft twee beleidsdoelstellingen op het gebied van verzuim en uitval:

1. Het verzuim 100% in beeld in het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs.
2. Vermindering van het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters (voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs) met 40% in vier schooljaren: 10% in 2007-2008, 10% in 2008-2009, 10% in 2009-2010 en 10% in schooljaar 2010-2011 ten opzichte van het aantal voortijdig schoolverlaters in het schooljaar 2005-2006. Dit is de convenantafspraken tussen rijk, gemeente en scholen in het kader van de Aanval op de uitval.

Verzuim

Doel is dat de scholen in Amsterdam 100% van het ongeoorloofde verzuim melden. In de resultaten wordt onderscheid gemaakt naar middelbaar beroepsonderwijs, voortgezet onderwijs, primair onderwijs en speciaal onderwijs.

Middelbaar beroepsonderwijs

Het melden van verzuim is verbeterd in het schooljaar 2009-2010, maar nog niet voldoende blijkt uit onderzoek van de Dienst Onderzoek en Statistiek. Dit schooljaar is voor het eerst in Amsterdam een nulmeting gedaan op basis van quickscan controles bij afdelingen in het middelbaar beroepsonderwijs. Uit het onderzoek van de Dienst Onderzoek en Statistiek blijkt dat de mbo-scholen nog veel beter en meer verzuim hadden moeten melden. In absolute cijfers zijn er 4.572 verzuimmeldingen gedaan en dat hadden er volgens de berekening minimaal 8.283 moeten zijn. Dit betekent dat de scholen in het middelbaar beroepsonderwijs iets meer dan de helft van het ongeoorloofde verzuim hebben gemeld.

De belangrijkste ontwikkeling op het gebied van verzuim op het middelbaar beroepsonderwijs is de sterke stijging van het percentage verzuimers:

- bij leerplichtige leerlingen zien we over de afgelopen drie schooljaren een stijging van het percentage verzuimers van respectievelijk 18,9% en 34,8% naar 52,4%.
- voor de bovenleerplichtige leerlingen stijgt het percentage verzuimers van respectievelijk 6,2% en 8,6% naar 19%.

Deze enorme toename kan alleen verklaard worden doordat de scholen in het middelbaar beroepsonderwijs veel beter zijn gaan melden. Bureau Leerplicht Plus heeft hier met haar specifieke schoolgebonden aanpak enorm aan bijgedragen. In absolute cijfers zijn er 4572 verzuimmeldingen gedaan. Dat waren er ruim tweemaal zoveel als in het schooljaar 2008-2009. Opvallend is dat elke verzuimer gemiddeld tweemaal in het schooljaar ongeoorloofd verzuimt.

Voortgezet onderwijs

In het voortgezet onderwijs zijn alle scholen die in het schooljaar 2008-2009 nog niet voldeden opnieuw gecontroleerd door middel van een quickscan controle.

Daarnaast zijn een aantal scholen die wel voldeden opnieuw gecontroleerd, zodat er een tweede meting kon worden gedaan door de Dienst Onderzoek een Statistiek naar het niet gemelde verzuim. Uit deze tweede meting blijkt het werkelijke schoolverzuim naar schatting 1,2 maal hoger te zijn dan het gemelde verzuim. Net als vorig schooljaar hebben de scholen in het voortgezet onderwijs daarmee naar schatting tachtig procent van het ongeoorloofde verzuim gemeld.

Het percentage verzuimers van zowel leerplichtige (10%) als bovenleerplichtige leerlingen (4,5%) is de afgelopen drie schooljaren vrijwel gelijk gebleven, net als de verzuimfrequentie. Binnen het voortgezet onderwijs is vooral het verzuim op het VMBO-scholen hoog. Tweederde van de VMBO-scholen meldt het verzuim goed. Tegelijkertijd is door de jaren een sterk per school wisselend beeld te zien.

Primair onderwijs

In 2008-2009 bleek uit onderzoek in het primair onderwijs dat naar schatting tachtig procent van het ongeoorloofde verzuim werd gemeld. Afgelopen schooljaar is geen nieuwe meting uitgevoerd in het primair onderwijs.

Het percentage verzuimers is gedaald van 2,9% in 2008-2009 naar 2% in het afgelopen schooljaar. De verzuimfrequentie blijft gelijk. Door allerlei acties, voorlichting en controles is het luxe verzuim aanzienlijk gedaald en zijn scholen zich bewuster geworden van de betekenis van leerplicht.

Speciaal onderwijs

De aanpak in het speciaal onderwijs werpt zijn eerste vruchten af. Bureau Leerplicht Plus is met Altra College in gesprek om op alle locaties eenduidig het verzuim te melden. Er is een centraal verzuimprotocol door het Altra College opgesteld en daarmee gaan vanaf schooljaar 2010-2011 alle locaties werken.

Behandelduur relatief verzuim van leerplichtigen

Een van de prioriteiten van het Bureau Leerplicht Plus is de behandelduur van relatief verzuim van leerplichtigen. De doelstelling is om 75% van de behandelingen relatief verzuim van leerplichtigen binnen de norm van 42 dagen af te handelen. Deze doelstelling is nog niet gehaald, maar het percentage is wel gestegen van 67% in het schooljaar 2008-2009 naar 69% in het schooljaar 2009-2010.

De verhouding tussen verzuimzaken van leerplichtigen en bovenleerplichtigen is behoorlijk veranderd. In 2008-2009 betrof bijna zeventig procent van de verzuimzaken relatief verzuim van leerplichtigen, in de voorgaande schooljaren was dat nog negentig procent. Eerder werd in grafiek 2 al getoond dat er veel meer verzuim van bovenleerplichtigen, voornamelijk uit het middelbaar beroepsonderwijs, is gemeld. In het schooljaar 2008-2009 is er in totaal dan ook een behoorlijke toename van het totale aantal verzuimzaken geweest. Gezien de toename van het aantal behandelingen van bovenleerplichtigen gaan we in schooljaar 2010-2011 inzichtelijk maken binnen welke termijn deze dossiers worden afgehandeld.

Thuiszitters

Vanaf halverwege het schooljaar 2009-2010 registreren leerplichtplusambtenaren thuiszitters in het registratiesysteem Erisa.

In het schooljaar 2009-2010 waren er 43 thuiszitters die weliswaar ingeschreven stonden op een school, maar een periode thuis zaten. Daarvan zijn 37 thuiszitters dit schooljaar nieuw gemeld en waren er 6 oude meldingen.

Van de thuiszitters in schooljaar 2009-2010 gingen 13 leerlingen aan het eind van

het schooljaar niet naar school. Op het moment van schrijven gaan daarvan 6 leerlingen weer naar school, is 1 leerling verhuisd uit Amsterdam, heeft 1 leerling een vrijstelling gekregen, is 1 leerling gestart in een zorg-traject en zijn de overige leerlingen in behandeling bij Bureau Leerplicht Plus. De samenwerking met het Onderwijsschakelloket is geïntensiveerd. Er wordt bij de verschillende casussen veel informatie uitgewisseld. De doorbraakaanpak is daardoor niet nodig geweest het afgelopen schooljaar.

Processen verbaal

In het schooljaar 2009-2010 zijn meer processen verbaal opgemaakt dan het voorgaande schooljaar. Het verbaliseringspercentage is gestegen van 10,5% naar 12,9%. Er zijn in totaal 777 processen verbaal opgemaakt in het afgelopen schooljaar. Het uitgangspunt is nog steeds zorg en handhaven.

Uitval

De definitieve uitvalcijfers van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW) laten een daling zien van 34,4% in Amsterdam in het schooljaar 2008-2009 ten opzichte van het schooljaar 2005-2006. Daarmee heeft de gemeente Amsterdam het beste resultaat behaald van de 31 grote gemeenten van Nederland. De regio Agglomeratie Amsterdam presteert met een daling van 29,4% zelfs als beste regio van Nederland.

Het Bureau Leerplicht Plus heeft daarmee ruim de doelstelling behaald van 20% vermindering van het aantal schoolverlaters ten opzichte van het schooljaar 2005-2006. In schooljaar 2008-2009 was het percentage voortijdig schoolverlaters in Amsterdam (5,3%) minder hoog dan in Den Haag (5,4%) en Rotterdam (6,3%). Alleen Utrecht (5,1%) moeten we voor laten gaan. In het schooljaar 2005-2006 was Amsterdam met 7,8% nog de stad met het hoogste percentage voortijdig schoolverlaters van de vier grote steden.

Het Ministerie van OCW presenteert de voorlopige cijfers voor het schooljaar 2009-2010 in februari 2011. Deze cijfers zullen in de halfjaarrapportage opgenomen worden. Om deze reden wordt in deze jaarrapportage geen nieuwe uitval gerapporteerd, maar wordt ingegaan op de status van jongeren op 23-jarige leeftijd en doorstroom in de groep uitvallers.

23-jarigen

In schooljaar 2009-2010 heeft 74% van de 23-jarige jongeren een startkwalificatie als zij 23 jaar worden. Slechts 5,9% is voortijdig schoolverlater zonder werk en ook niet in traject op weg naar werk bij ketenpartner. De gemeente heeft in het kader van de RMC-wet de taak om jongeren tot en met 22 jaar te stimuleren een startkwalificatie te behalen. Bureau Leerplicht Plus oefent door de (schoolgebonden en) woongebonden aanpak invloed uit op de vermindering van het percentage voortijdig schoolverlaters.

Voortijdig schoolverlaters zonder werk en ketenpartner

Van alle voortijdig schoolverlaters tussen 18 en 23 jaar in het schooljaar 2009-2010 zijn maar 763 (4,9%) jongeren voortijdig schoolverlater zonder werk en ketenpartner in dat schooljaar ook gebleven. Er is veel instroom en uitstroom in de groep voortijdig schoolverlaters zonder werk en ketenpartner. Uit het onderzoek 'Instroom VSV'ers in Amsterdam (Dienst Onderzoek en Statistiek, oktober 2010) blijkt dat dit voornamelijk studenten of werkenden zijn uit Westerse landen.

Absoluut verzuim

Er zijn 23 jongeren die aan het begin van het schooljaar absoluut verzuimer waren en ook aan het einde van het schooljaar. Deze jongeren hebben vaak problemen, waardoor de schoolgang wordt gehinderd. De leerplichtambtenaar heeft deze casussen in behandeling. Veel jongeren gaan binnen 3 maanden weer terug naar school. Ook zal een aantal absoluut verzuimers weer snel naar school gaan door de zogenaamde 'vo-vo procedure'. Door bij de overgang van de schooljaarwisseling te monitoren en te stroomlijnen zijn leerlingen die wisselen van vo-school weer snel op een school ingeschreven.

Behandelzaken absoluut verzuim

De doelstelling om 75% van de behandelzaken absoluut verzuim binnen de norm van 63 dagen af te handelen is bijna gehaald. Dit percentage is gestegen van 56% in het schooljaar 2008-2009 naar 71% in het schooljaar 2009-2010. Er wordt sterk gestuurd door de clustermanagers van Bureau Leerplicht Plus op het behalen van de doorlooptijden bij deze behandelzaken.

Leerplichtassistenten

De leerplichtassistenten zijn het meest ingezet voor adrescontroles en huisbezoeken in het schooljaar 2009-2010. Door middel van huisbezoeken is ongeveer 80% van leerlingen die niet op een school was ingeschreven (absoluut verzuim en vroegtijdig schoolverlater) in beeld gekomen. Er zijn voor de woongebonden aanpak 1.699 huisbezoeken uitgevoerd. Ter ondersteuning van de schoolgebonden aanpak zijn 1133 huisbezoeken afgelegd.

Sinds kort hebben de leerplichtassistenten ook een rol gekregen in de opgezette schoolveiligheidsteams. In het stadsdeel Nieuw-West en Zuidoost draait een pilot. In deze pilot wordt vijf dagen per week op school gewerkt aan het vergroten van de veiligheid. De leerplichtassistenten werken in opdracht van de leerplichtambtenaar samen met een hoofdagent die eveneens op de school is aanwezig.

Zichtbaarheid van Bureau Leerplicht Plus

Bureau Leerplicht Plus heeft zeer regelmatig van zich laten horen. Er zijn verschillende (stedelijke) acties op school, op straat of gekoppeld aan een event georganiseerd met als doel jongeren en hun ouders aan te spreken op het belang van naar schoolgaan, door te leren en iets te doen met je talent. Telkens is de pers actief benaderd en zeer regelmatig is er naar aanleiding van een actie in de media over leerplicht geschreven of gesproken. Bureau Leerplicht Plus heeft hiermee meer bekendheid gekregen.

1 Inleiding

In het Bureau Leerplicht Plus bundelt Amsterdam vanaf begin 2008 de krachten rondom de leerplichtfunctie en de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) om verzuim en uitval zo effectief mogelijk te voorkomen en te bestrijden. Het bureau doet dit in samenwerking met scholen, ouders, leerlingen en partners.

Het Bureau Leerplicht Plus rapporteert eens per half jaar. Deze jaarrapportage heeft als doel zowel de Amsterdamse bestuurders als een breed publiek te informeren over het verloop van schoolverzuim en uitval in Amsterdam en over de resultaten die onder regie van het Bureau Leerplicht Plus worden geboekt met het voorkomen en aanpakken van verzuim en uitval.

Bureau Leerplicht Plus vindt dat iedereen in Amsterdam recht heeft op (goed) onderwijs. Jongeren gaan naar school, leren tijdens het werken of werken, maar zitten niet thuis. Alle jongeren onder de 18 jaar zonder startkwalificatie zijn verplicht om onderwijs te volgen. Bureau Leerplicht Plus bestrijdt schoolverzuim en schooluitval en zoekt daarbij nauwe samenwerking met het onderwijs en de ketenpartners. Bureau Leerplicht Plus kan alleen in samenwerking met jongeren, ouders en professionele organisaties succesvol zijn.

Bureau Leerplicht Plus heeft twee beleidsdoelstellingen op het gebied van verzuim en uitval:

1. Het verzuim 100% in beeld hebben in het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs.
2. Een vermindering van het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters (uit het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs) met 40% in vier schooljaren: 10% in 2007-2008, 10% in 2008-2009, 10% in 2009-2010 en 10% in schooljaar 2010-2011 ten opzichte van het aantal voortijdig schoolverlaters aan het eind van schooljaar 2005-2006. Dit is de convenantafspraken tussen rijk, gemeente en scholen in het kader van Aanval op de uitval.

Bureau Leerplicht Plus heeft bij de start van het bureau de volgende (bedrijfsmatige) speerpunten geformuleerd: de Amsterdamse leerlijn, de leerplichtplusfunctie, het verbeteren van bedrijfsprocessen, zichtbaar zijn op scholen en het verbeteren van de ketensamenwerking. Daarnaast gaat Bureau Leerplicht Plus meer aandacht geven aan het verstevigen van de organisatie en het vergroten van de betrokkenheid van de medewerkers. Veel prioriteiten zijn opgepakt en geïmplementeerd. Bureau Leerplicht Plus gaat door met de verbetering van deze punten.

Per 1 mei 2010 is de pilotperiode van Bureau Leerplicht Plus overgegaan in een definitieve fase. Bureau Leerplicht Plus werkt in opdracht van de stadsdelen. Alle medewerkers van het bureau zijn in dienst gekomen van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling. Hierdoor kan de leerplichtwet in Amsterdam eenduidiger en efficiënter gehandhaafd worden. Voorheen waren de medewerkers in dienst van de stadsdelen.

In deze jaarrapportage beschrijft Bureau Leerplicht Plus de ontwikkelingen rondom verzuim, uitval en de inspanningen van het bureau over het schooljaar 2009-2010

in Amsterdam. Het schooljaar loopt van 1 augustus 2009 tot en met 31 juli 2010. De cijfers worden vergeleken met dezelfde periode van twee daaraan voorafgaande jaren.

Deze rapportage gaat over de resultaten in geheel Amsterdam en alleen Amsterdamse jongeren. Tevens zijn er per stadsdeel ook jaarrapportages beschikbaar.

De grafieken zijn samengesteld op de onderwerpen schoolverzuim, schooluitval, toezicht op de scholen, project leerplichtassistenten. In de bijlage staan de tabellen van alle grafieken.

Het schoolverzuim is per schoolsoort aangegeven en de resultaten van de woongebonden aanpak van jongeren boven de 18 jaar worden apart weergegeven.

In hoofdstuk 2 worden de ontwikkelingen rondom het verzuim per schoolvorm laten zien. In dit hoofdstuk staan ook de resultaten van het toezicht op de scholen. Tevens wordt de behandelduur van de zaken relatief verzuim gekoppeld aan deze ontwikkelingen en worden de thuiszitters die ingeschreven staan op een school getoond. In hoofdstuk 3 wordt nader ingegaan op de schooluitval, de status van jongeren op 23-jarige leeftijd, de status van voortijdig schoolverlaters en absoluut verzuimers en de verzuimduur. Ook wordt aandacht besteed aan de behandelduur van de zaken absoluut verzuim. Hoofdstuk 4 laat de resultaten van de leerplichtassistenten zien. En tenslotte staan in hoofdstuk 5 verschillende acties beschreven uitgevoerd door Bureau Leerplicht Plus.

2 Schoolverzuim

In deze rapportage is schoolverzuim, ongeoorloofd schoolverzuim dat zich voordoet als een leerling van een school zonder geldige reden niet op school verschijnt. De school is verantwoordelijk voor het melden van schoolverzuim zo mogelijk via het verzuimloket aan de gemeente.

De cijfers gaan over de leerplichtige leerlingen (5 t/m 17 jaar) en bovenleerplichtige leerlingen (18 t/m 22 jaar) zonder startkwalificatie die verzuimen op een Amsterdamse school en in Amsterdam wonen.

Paragraaf 2.1 geeft het percentage verzuimers. Paragraaf 2.2 gaat in op de verzuimfrequentie. In paragraaf 2.3 zijn de resultaten van het toezicht op de scholen te lezen en in paragraaf 2.4 staan het aantal afgehandelde behandelingen per stadsdeel. De behandelduur wordt afgezet tegen het stedelijk gemiddelde van Amsterdam en tegen de doelstelling om 75% van de zaken schoolverzuim van leerplichtige leerlingen (relatief verzuim) binnen de norm van 42 dagen af te handelen.

2.1 Ontwikkelingen van verzuim

In deze paragraaf is het schoolverzuim per schoolsoort beschreven. Om te bepalen of het percentage verzuimers hoog of laag is, zijn de percentages in drie trendjaren weergegeven.

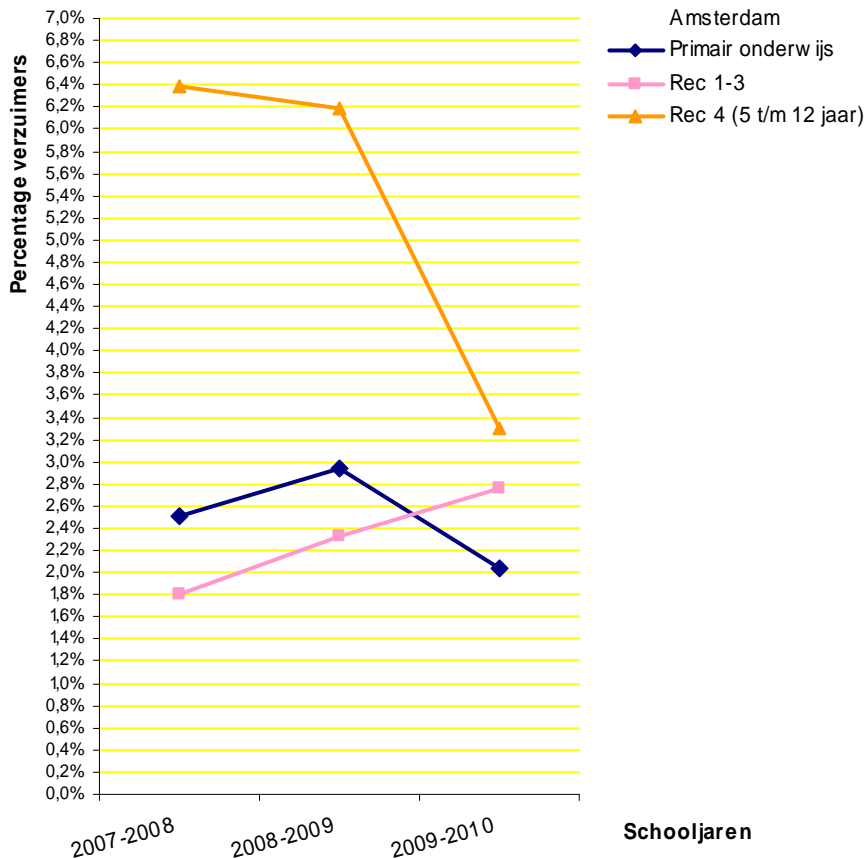
Het onderwijsveld is in deze rapportage door het uiteenlopende profiel van de scholen en het verzuim in twee groepen per grafiek verdeeld. In grafiek 1 is het primair onderwijs, Rec 1-3 en Rec 4 (5 tot 12 jaar) bij elkaar genomen. Reden hiervoor is dat het primair onderwijs en het Rec 4 (5 tot 12 jaar) onderwijs over dezelfde leeftijdsgroep gaat en Rec 1-3 dicht bij het primair onderwijs ligt. In grafiek 2 zijn het voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs en het Rec 4 vanaf 12 jaar weergegeven, gezien de leeftijd van deze leerlingen.

Het speciaal onderwijs is uitgesplitst naar de verschillende regionale expertise centra (Rec). De regionale expertise centra zijn geclusterd naar type beperking:

- cluster 1 voor kinderen met visuele beperkingen,
- cluster 2 voor dove of slechthorende kinderen of kinderen met ernstige spraakbeperkingen,
- cluster 3 voor kinderen met verstandelijke of lichamelijke beperkingen of langdurig zieke kinderen, en
- cluster 4 voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen, langdurig psychisch zieke kinderen en pedologische instituten. Een pedologisch instituut (PI) doet onderzoek naar kinderen met ingewikkelde leerproblemen, gedragsproblemen of emotionele problemen. De kinderen krijgen ook behandeling en begeleiding van het instituut.

Grafiek 1 laat het percentage verzuimers zien in het primair onderwijs en Rec 1-3 en Rec 4 (5 tot 12 jaar). Van deze grafiek worden in de bijlage tabellen gegeven met de achterliggende percentages (en cijfers).

Grafiek 1 Percentage verzuimers in drie schooljaren in het primair onderwijs, Rec 1-3 en Rec 4 (5 tot 12 jaar)

Primair onderwijs: 2% verzuimers

In Amsterdam heeft 2% van de leerlingen in het primair onderwijs verzuimd in het schooljaar 2009-2010. In de twee schooljaren daarvoor waren de percentages hoger. Vooral in het schooljaar 2008-2009 zijn veel verzuimers gemeld (2,9%). Deze trend is stadsbreed te zien. Meer scholen zijn vanaf het vorige schooljaar beter gaan melden en scholen zijn de aanpak van verzuim gaan verbeteren. Hierdoor neemt het percentage verzuimers af.

De daling is te wijten aan onder andere de volgende aanpak:

- Meer voorlichting over leerplicht op de scholen,
- Regelmatig acties voeren, zoals op-tijd-kom acties, aanwezigheidscontroles en luxe verzuim acties. Deze acties werken preventief.
- Aanspreken op en adviseren van scholen over hun verantwoordelijkheden door leerplichtplusambtenaren en leerplichtconsulenten.
- Hercontroles op verzuimbeleid op de scholen in het primair onderwijs door de leerplichtconsulenten.

Rec 1-3: 2,8% verzuimers

In het Rec 1-3 onderwijs is het percentage verzuimers gestaag gestegen de afgelopen jaren. In het schooljaar 2009-2010 heeft 2,8% van de leerlingen verzuimd in dit type onderwijs.

Ruim 60% van de kinderen die Rec 1-3 onderwijs volgen, gaan naar scholen in stadsdeel Nieuw-West. Het verzuim in dit stadsdeel bepaalt dus de stedelijke trend. De stijging van het percentage verzuimers komt doordat de scholen beter melden waardoor het verzuim beter in beeld komt. Ook uit de quickscan controles van de leerplichtconsulenten blijkt dat de scholen met Rec 1-3 onderwijs het verzuim goed melden. De leerplichtambtenaren van stadsdeel Nieuw-West constateren hetzelfde doordat zij veelvuldiger op school aanwezig zijn geweest.

Rec 4 (5 tot 12 jaar): halvering percentage verzuimer naar 3,3%

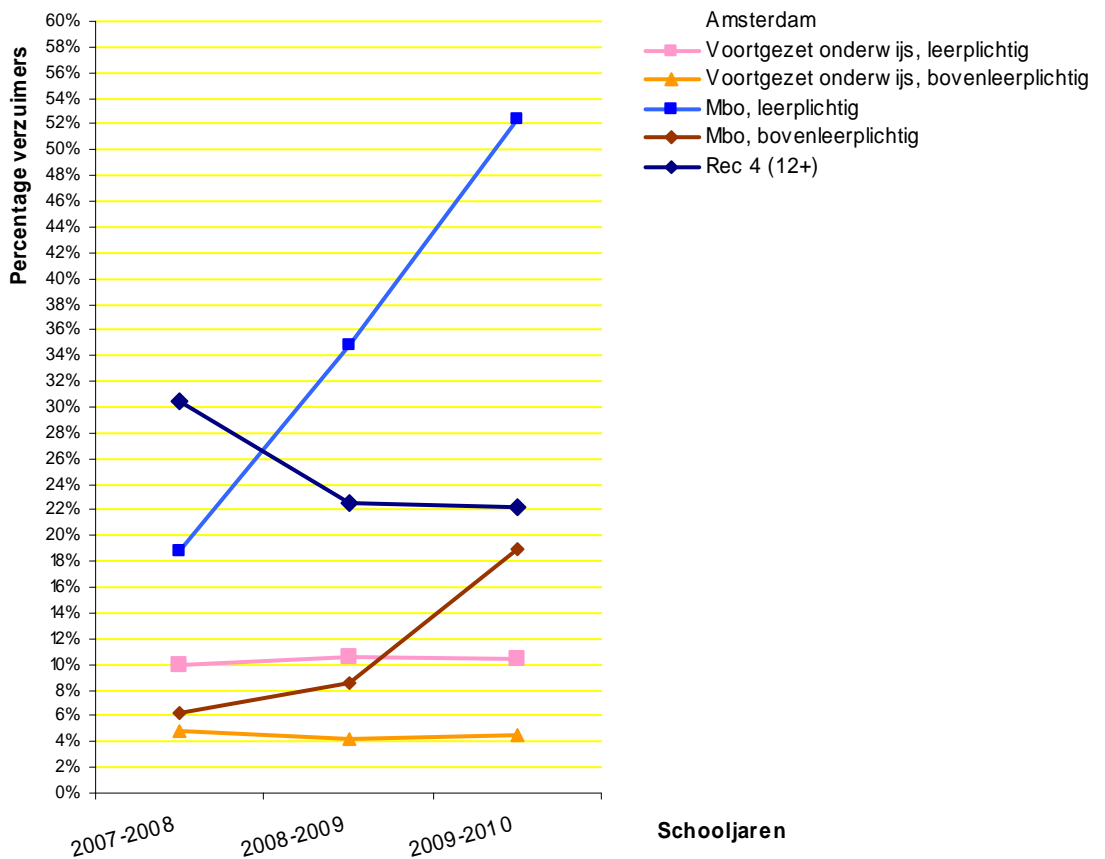
In schooljaar 2009-2010 is het percentage verzuimers in de onderwijsvorm Rec 4 (5 tot 12 jaar) bijna gehalveerd naar 3,3%. Het gaat daarbij om klein aantal leerlingen. Deze trend is stadsbreed te zien.

De daling komt door extra inzet van de leerplichtambtenaar en de leerplichtconsulent, maar ook door de inzet van de scholen zelf. In stadsdeel Nieuw-West gebruikt bijvoorbeeld een school haar eigen netwerk om een goede oplossing te vinden voor de voortgang van de schoolloopbaan van haar leerlingen.

Grafiek 2 geeft een overzicht van verzuim binnen het voortgezet onderwijs, het middelbaar beroepsonderwijs en Rec 4 onderwijs voor leerlingen vanaf 12 jaar. Deze laatste twee onderwijssectoren zijn gesplitst naar leerplichtige en bovenleerplichtige leerlingen *. Van deze grafiek worden in de bijlage tabellen gegeven met de achterliggende percentages (en cijfers).

* Voor het splitsen van leerlingen naar leerplicht en bovenleerplichtige is bepalend of zijn aan het einde van het schooljaar jonger dan 18 jaar zijn of ouder dan 18 jaar zijn. Bij het splitsen van verzuimers is de leeftijd op het moment van het begin van het laatste verzuim bepalend of zij leerplichtig of bovenleerplichtig zijn.

Grafiek 2 Percentage verzuimers in drie schooljaren in het voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs en Rec 4 (12+)

Middelbaar beroepsonderwijs: sterke stijging percentage verzuimers

In het middelbaar beroepsonderwijs is het percentage verzuimers sterk gestegen. In het algemeen kan de toename van dit verzuim op het middelbaar beroepsonderwijs verklaard worden door de extra inspanningen vanuit de 'Aanval op de uitval'. Veel scholen zijn vooral beter gaan melden door de aandacht van de leerplichtambtenaren en de leerplichtconsulenten. Uit de quickscan controles op het middelbaar beroepsonderwijs blijkt dat 9 van de 64 mbo-afdelingen de verzuimregistratie voldoende in orde heeft. Ook hebben de scholen middelbaar beroepsonderwijs dit jaar veel meer verzuim gemeld, ze zullen het registreren en melden nog steeds sterk moeten verbeteren.

Een belangrijke ontwikkeling in het afgelopen schooljaar is ook dat vrijwel alle scholen in het middelbaar beroepsonderwijs en voortgezet onderwijs in het schooljaar 2009-2010 het ongeoorloofde verzuim via één landelijk digitaal loket melden. Voorheen moesten ze verzuim rechtstreeks aan de gemeente melden waar de leerling woonachtig was. Alleen de Amarantis Onderwijsgroep meldt het verzuim pas vanaf het schooljaar 2010-2011 via het digitale verzuimloket.

In de grafiek wordt een onderscheid gemaakt tussen het percentage leerplichtige en bovenleerplichtige verzuimers op het middelbaar beroepsonderwijs. Bij de leerplichtige leerlingen in het middelbaar beroepsonderwijs stijgt het percentage verzuimers het sterkst. In het schooljaar 2008-2009 is het percentage bijna

verdubbeld ten opzichte van het vorige jaar. In het schooljaar 2009-2010 is het percentage leerplichtige verzuimers 52,4%. Dat betekent dat meer dan de helft van de leerplichtige leerlingen één keer of vaker verzuimde.

Bij de bovenleerplichtige leerlingen in het middelbaar beroepsonderwijs is het percentage gestegen van 6,2% in het schooljaar 2007-2008 naar 8,6% in het schooljaar 2008-2009 en vervolgens verdubbeld in het schooljaar 2009-2010 naar 19%. De meldingen van bovenleerplichtige verzuimers stijgen dus ook sterk. Dit gebeurt in alle stadsdelen. De stijging is echter niet in alle stadsdelen even sterk. Wel is het zo dat in bijna alle stadsdelen de stijging sterker is van het schooljaar 2008-2009 naar 2009-2010 dan de stijging ten opzichte van het schooljaar 2007-2008 naar het jaar daarop.

Voortgezet onderwijs: percentage verzuimers blijft vrijwel gelijk

Het percentage leerplichtige en bovenleerplichtige verzuimers blijft vrijwel gelijk in de drie schooljaren. Het percentage leerplichtige verzuimers ligt stedelijk wel steeds hoger dan de bovenleerplichtige verzuimers. Het percentage leerplichtige verzuimers in het voortgezet onderwijs is stedelijk in de drie schooljaren iets boven de 10%. Bij de bovenleerplichtige verzuimers in het voortgezet onderwijs is in de drie jaren het percentage verzuimers heel licht gedaald naar 4,5% in het schooljaar 2009-2010.

Achter het gelijkblijvende percentage verzuimers in de afgelopen drie schooljaren is een wisselend beeld van de scholen in het voortgezet onderwijs te zien. De havo/vwo-scholen melden goed en het percentage verzuimers is constant laag gedurende de drie schooljaren. Van de vmbo-scholen meldt ongeveer twee derde deel het verzuim goed. Tegelijkertijd is een sterk per school wisselende daling of stijging van het percentage verzuimers te zien ten opzichte van eerdere schooljaren. Hierdoor is in geheel Amsterdam het percentage verzuimers op de vmbo-scholen gelijk gebleven.

Een zestal vmbo-scholen heeft ook meegedaan aan een pilot 'Extra inzet verzuimcoach' om de achtergronden en redenen van verzuim in kaart te brengen van hardnekkige spijbelaars door de inzet van extra coaches op de scholen. In deze pilot kwam naar voren dat de scholen hun basis eerst op orde moesten krijgen. Zonder goede registratie en verzuimaanpak konden de coaches de spijbelaars niet goed in beeld krijgen. Het verzuim van de hardnekkige spijbelaars is uiteindelijk wel omlaag gegaan. Alle resultaten staan in het verslag 'Extra inzet verzuimcoach voor extra aandacht notoire spijbelaars'.

Rec 4 (12+): daling tot 22,3%

Scholen in het cluster Rec 4 staan bekend om het hoge verzuim. Dat komt doordat de leerlingen op deze school te maken hebben met (gedags-)problematiek of psychiatrische problemen. Echter, het aantal verzuimers in de schoolvorm Rec 4 ouder dan 12 jaar is stedelijk gedaald tot 22,3%. Waren er in het schooljaar 2007-2008 nog 220 verzuimers, in het schooljaar 2009-2010 waren dit er ongeveer 138 verzuimende leerlingen.

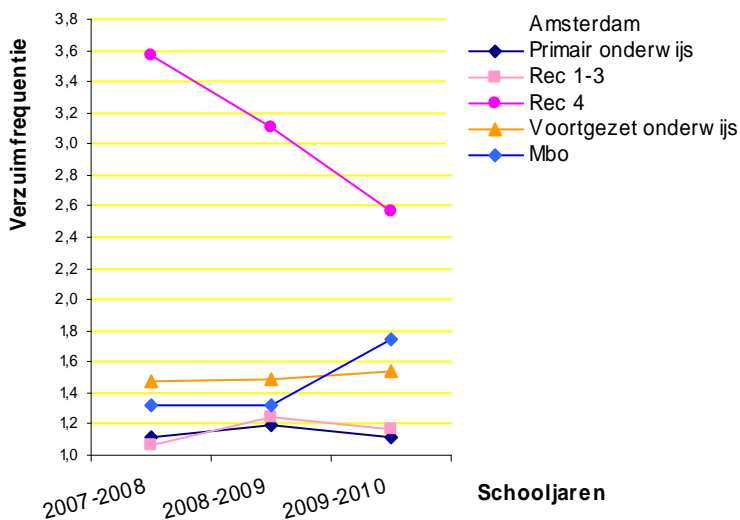
De scholen met Rec 4 ouder dan 12 jaar melden het verzuim goed. Echter, een aantal scholen in de stadsdelen Zuid en Zuidoost heeft veel verzuim als geoorloofd verzuim geregistreerd. Deze leerlingen waren in verband met het uitvoeren van het behandelingsplan niet aanwezig in de lessen. Bureau Leerplicht Plus is in gesprek met deze scholen om de melding en de aanpak van geoorloofd en ongeoorloofd verzuim helder en eenduidig te maken. De directie is gevraagd om kritisch te kijken naar de registratie van dit verzuim. Er is tevens een centraal verzuimprotocol door

het Altra College opgesteld en daarmee gaan vanaf schooljaar 2010-2011 alle locaties werken.

2.2 Verzuimfrequentie

Grafiek 3 geeft een overzicht van verzuimfrequentie per schoolvorm. De verzuimfrequentie geeft per verzuimer aan hoe vaak deze gemiddeld verzuimt. Van deze grafiek worden in de bijlage in tabellen de frequenties (en cijfers) gegeven van de schoolvormen in Amsterdam. Ook geeft de bijlage de frequenties gescheiden naar jongens en meisjes.

Grafiek 3 Verzuimfrequentie in schooljaren

Opvallend is dat in alle soorten onderwijs de verzuimfrequentie daalt, behalve in het voortgezet onderwijs en in het middelbaar beroepsonderwijs. In het Rec 4 onderwijs is de daling erg sterk. Ook het aantal verzuimers in deze onderwijsvorm is gedaald. De daling in zowel het aantal verzuimers als de frequentie komt, omdat een aantal scholen veel verzuim als geoorloofd verzuim geregistreerd heeft. Deze leerlingen waren in verband met het uitvoeren van het behandelingsplan niet aanwezig in de lessen. De vraag is of deze registratie juist is (zie opmerking bij grafiek 2).

Het verschil in verzuimfrequentie tussen jongens en meisjes is in alle schoolvormen niet duidelijk uiteenlopend. Er zijn dan ook geen conclusies aan te verbinden. In het Rec 4 onderwijs gaan wel bijna vier maal zoveel jongens als meisjes naar school, maar het gaat om een klein aantal verzuimers (28 verzuimende meisjes).

In vrijwel alle schoolvormen is de verandering in de verzuimfrequentie in dezelfde mate als de stijging of daling van het percentage verzuimers. Er is dus een verband te zien tussen het meer of minder melden van verzuim door scholen en de verzuimfrequentie.

Het Rec 1-3 onderwijs wijkt hierin af. In het schooljaar 2009-2010 is ten opzichte van het voorgaande schooljaar het percentage verzuimers wel gestegen, maar de

verzuimfrequentie licht gedaald (van 1,25 naar 1,17). Dit duidt er op dat het verzuimbeleid op deze scholen is verbeterd.

2.3 Toezicht op school

Bureau Leerplicht Plus is op verschillende manieren zichtbaar op school. De leerplichtplusambtenaar is aanwezig op de scholen en controleert of leerlingen zich houden aan de Leerplichtwet. Volgens de Leerplichtwet moeten scholen ook ongeoorloofd verzuim van leerlingen melden. De controle hierop wordt uitgevoerd door de consulent leerplichtplus. Bureau Leerplicht Plus beschikt over 10 consulenten.

Schoolcontroles

Het controleren van het verzuimbeleid en de verzuimregistratie door scholen valt onder de leerplichthandhaving. Sinds schooljaar 2003-2004 behoren de schoolcontroles tot de taak van de consulenten leerplichtplus.

Vanaf schooljaar 2008-2009 hebben de consulenten in het primair onderwijs en voortgezet onderwijs een nieuw middel ingezet: de quickscan controle. De scholen worden gecontroleerd op 4 punten namelijk verzuimmeldingen, verzuimaanpak, verzuimregistratie en of er een verzuimprotocol is. Scholen die op alle punten niet voldoen krijgen rood (voldoet niet) scholen die op een aantal punten niet voldoen krijgen oranje (voldoet nog niet) en scholen die op alle punten voldoen krijgen groen.

In het schooljaar 2008-2009 zijn alle Amsterdamse scholen in het primair onderwijs en voortgezet onderwijs bezocht door de leerplichtconsulenten voor een zogenaamde quickscan. In het schooljaar 2009-2010 zijn in de eerste helft van het schooljaar de scholen gecontroleerd die in 2008-2009 niet voldeden. In de tweede helft van het schooljaar is om een vinger aan de pols te houden een extra aantal vo-scholen gecontroleerd en zijn voor de eerste keer alle mbo-afdelingen gecontroleerd. De resultaten van die controles zijn opgenomen in tabel 4.

Tabel 4 Schoolcontroles in Amsterdam, schooljaar 2009-2010

	aantal	voldoet	voldoet nog	
			niet	voldoet niet
basisonderwijs	46	34	8	4
speciaal basisonderwijs	3	2	1	
speciaal onderwijs	5	4		1
voortgezet speciaal onderwijs	3	2	1	
voortgezet onderwijs	59	37	19	3
middelbaar beroepsonderwijs	64	9	43	12
Totaal	180	88	72	20

In totaal zijn 180 controles uitgevoerd, waarvan 46 in het primair onderwijs, 59 in het voortgezet onderwijs en 64 in het middelbaar beroepsonderwijs. De overige controles hebben plaatsgevonden in het speciaal onderwijs.

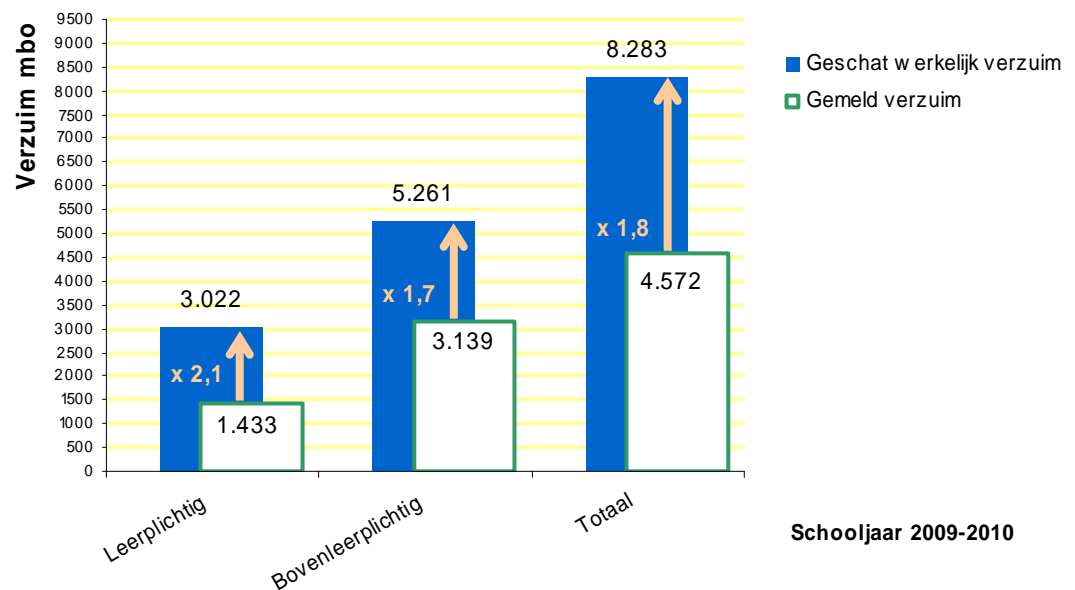
Vooraf op het middelbaar beroepsonderwijs voldoen de meeste afdelingen nog niet aan de Leerplichtwet. Van de 64 controles voldeden 43 afdelingen nog niet aan de Leerplichtwet en 12 afdelingen voldeden in het geheel niet. Slechts 9 afdelingen voldeden wel aan de Leerplichtwet.

Bureau Leerplicht Plus gaat met de scholen concrete verbeterafspraken maken met alle afdelingen in het middelbaar beroepsonderwijs en scholen in het voortgezet onderwijs die nog niet voldoen. Deze scholen worden in het schooljaar 2010-2011 opnieuw gecontroleerd.

Nulmeting in het middelbaar beroepsonderwijs

De Dienst Onderzoek en Statistiek heeft een nulmeting gedaan naar gemeld en geschat werkelijk schoolverzuim in het middelbaar beroepsonderwijs. De nulmeting in het Amsterdamse middelbaar beroepsonderwijs is uniek. In geen enkele andere gemeente in Nederland is op dergelijke wijze onderzoek gedaan naar het verzuimbeleid op de mbo-afdelingen. De resultaten van dit onderzoek staan in de rapportage 'Niet gemeld verzuim in het vo en mbo 2009-2010'. In de onderstaande grafiek zijn de resultaten van de nulmeting schoolverzuim in het middelbaar beroepsonderwijs opgenomen.

Grafiek 5 Gemeld verzuim en geschat werkelijk verzuim in het mbo, schooljaar 2009-2010

Uit grafiek 5 blijkt dat in het schooljaar 2009-2010 het werkelijke schoolverzuim in het middelbaar beroepsonderwijs naar schatting ongeveer tweemaal zo hoog is als het schoolverzuim dat gemeld is aan Bureau Leerplicht Plus. In absolute cijfers zijn er 4.572 verzuimmeldingen gedaan en dat hadden er volgens de berekening van de Dienst Onderzoek en Statistiek minimaal 8.283 moeten zijn. Het om ruim 3700 gemiste meldingen in het middelbaar beroepsonderwijs, waarvan meer dan 1500 verzuimmeldingen van leerplichtige leerlingen.

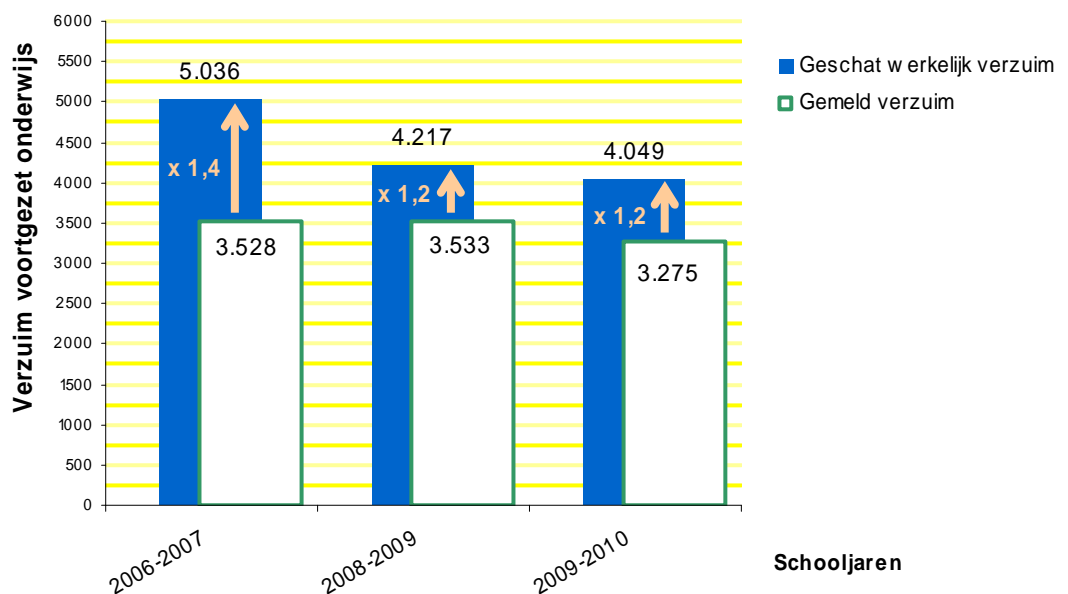
Ondanks het grote verschil tussen het gemelde en het geschatte werkelijke schoolverzuim op de mbo-afdelingen is er sprake van een forse toename in het

melden van schoolverzuim: van 2.296 meldingen in het schooljaar 2008-2009 naar 4.572 meldingen in het schooljaar 2009-2010.

Ontwikkeling van gemeld en geschat werkelijk verzuim in het voortgezet onderwijs

In het voortgezet onderwijs laat Bureau Leerplicht Plus al een aantal jaren onderzoek uitvoeren naar het melden van verzuim en het geschatte werkelijke verzuim. Het onderzoek is uitgevoerd op basis van de quickscan controles op 59 Amsterdamse vo-scholen (ruim dertigduizend leerlingen) in het schooljaar 2009-2010. In grafiek 6 zijn de resultaten van de afgelopen schooljaren weergegeven.

Grafiek 6 Ontwikkeling gemeld verzuim en geschat verzuim in het voortgezet onderwijs

Uit grafiek 6 blijkt dat het voortgezet onderwijs 3.275 verzuimmeldingen gedaan heeft in het schooljaar 2009-2010 waar dat er volgens de berekening van de Dienst Onderzoek en Statistiek er minimaal 4.049 verzuimmeldingen hadden moeten zijn. Het werkelijke schoolverzuim in het voortgezet onderwijs in het schooljaar 2009-2010 ligt daarmee naar schatting een factor 1,2 hoger dan het gemelde verzuim aan Bureau Leerplicht Plus. Omgerekend is net als het vorige schooljaar ongeveer tachtig procent van het ongeoorloofde verzuim gemeld door het voortgezet onderwijs. In het voortgezet onderwijs gaat het om bijna 800 gemiste meldingen, waarvan het merendeel 16 uur of meer verzuim betreft. Er blijkt dus ook in het voortgezet onderwijs een groot verschil te zijn tussen het gemelde verzuim en het geschatte werkelijke verzuim.

2.4 Verhouding verzuimsoorten en afhandeling schoolverzuim

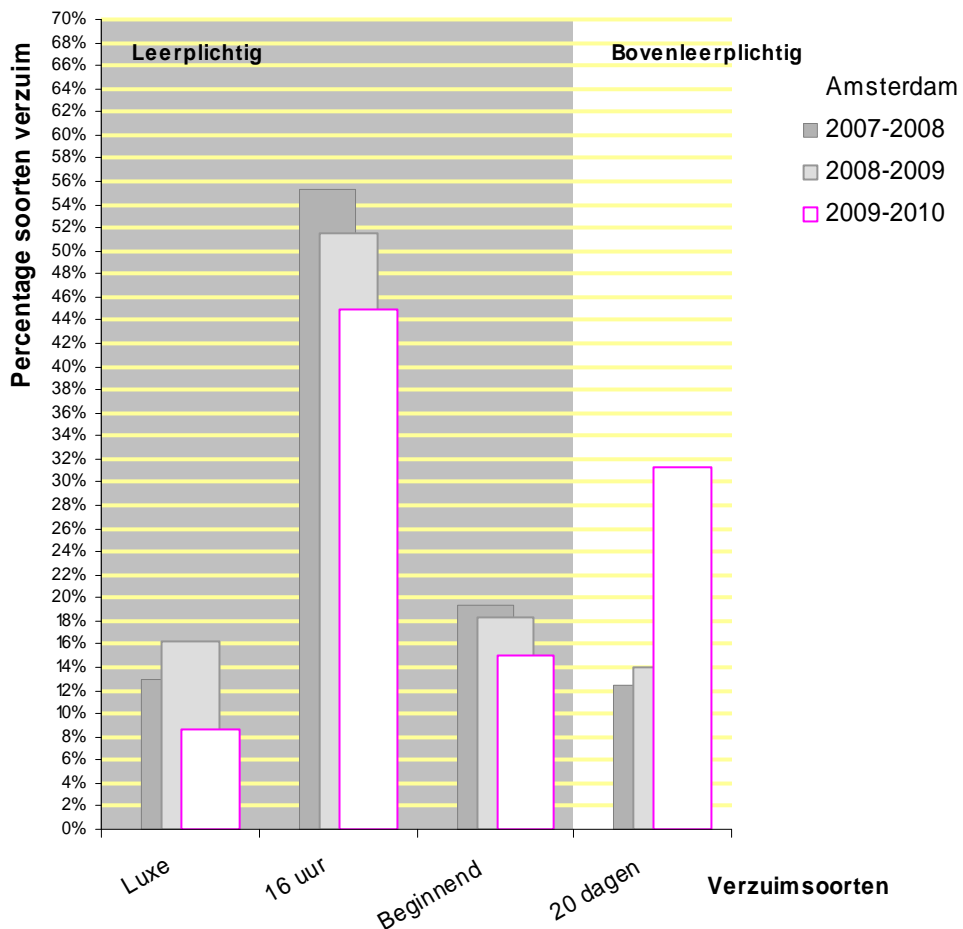
Scholen melden verschillende soorten verzuim van leerplichtige en bovenleerplichtige leerlingen. Het gaat daarbij om luxe verzuim, beginnend verzuim, 16 uur verzuim en 20 dagen verzuim.

Sinds 1 augustus 2009 is de wettelijke meldtermijn voor scholen gewijzigd. In plaats van verzuim van 3 dagen aaneengesloten en 1/8 deel binnen 4 opeenvolgende lesweken is de wettelijke meldtermijn gewijzigd in verzuim van 16 uur les- of praktijktijd binnen 4 opeenvolgende lesweken. Het beginnend verzuim is regelmatig spijbelen en/of veelvuldig te laat van de leerplichtige leerling.

De genoemde soorten verzuim zijn in het grijze vlak geplaatst. Naast het grijze vlak is het verzuim van bovenleerplichtige leerling gegeven. Dat is verzuim van leerlingen van 18 jaar of ouder zonder startkwalificatie die in Amsterdam naar school gaan en in Amsterdam wonen. Zij worden gemeld volgens de wettelijke termijn van ongeoorloofd verzuim van 20 aaneengesloten lesdagen. Naast deze wettelijke termijn geldt de Amsterdamse afspraak dat scholen verzuim van leerlingen van 18 jaar en ouder op dezelfde wijze melden en dezelfde termijnen aanhouden als bij leerplichtige leerlingen. De melding van leerlingen boven de 18 jaar wordt hieronder in de grafiek wél weergegeven als bovenleerplichtig verzuim.

Grafiek 7 laat de verhouding van de verzuimsorten aan de hand van de verzuimmeldingen zien. In de bijlage worden de percentages en aantallen gegeven.

Grafiek 7 Verhouding soorten verzuim, schooljaren

In het schooljaar 2009-2010 heeft Bureau leerplicht Plus meer te maken met het afhandelen van verzuim van bovenleerplichtige leerlingen dan in de twee

voorgaande schooljaren. Was het aandeel bovenleerplichtig verzuim dat behandeld is nog 12% in het schooljaar 2007-2008 en 14% in het schooljaar 2008-2009, in het laatste schooljaar is dit meer dan verdubbeld tot 31% in het schooljaar 2009-2010. Het aandeel bovenleerplichtig verzuim in de behandelmaken is hiermee bijna 1/3 van het totaal aantal behandelmaken. Dit komt overeen met de sterke stijging van het bovenleerplichtige verzuim in grafiek 2.

Het aandeel 16 uur of meer verzuim en het beginnend verzuim (veeluldig te laat komen) is in de drie schooljaren langzaam verminderd. Dit is te verklaren doordat de aanpak van het verzuim op het primair onderwijs en speciaal onderwijs werkt. Tevens is het verzuim op het voortgezet onderwijs vrijwel gelijk gebleven zoals beschreven bij grafiek 2.

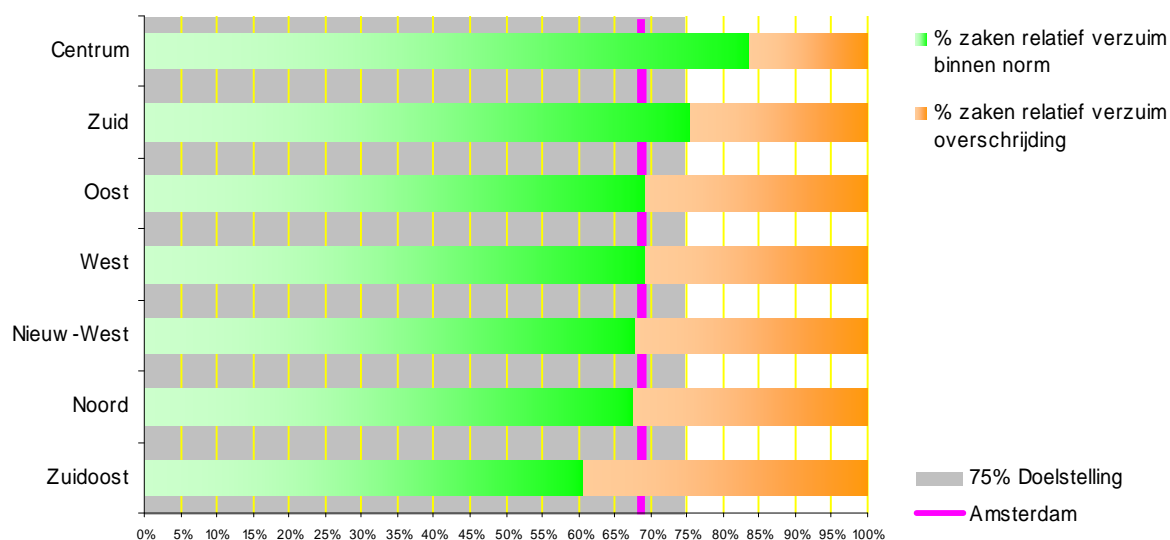
Het aandeel luxe verzuim is in 2009-2010 gehalveerd ten opzichte van het aandeel in 2008-2009. De aanpak van luxe verzuim lijkt te werken. In de afgelopen schooljaren hebben verschillende acties rondom de vakanties de aandacht op luxe verzuim gevestigd waardoor de ouders zich er meer bewust van zijn dat Bureau Leerplicht Plus handhaaft bij luxe verzuim. Bij iedere melding van luxe verzuim wordt een huisbezoek gedaan bij het gezin.

Afhandeling van verzuim van leerplichtigen

De grafiek 8 geeft het percentage van alle afgehandelde en openstaande zaken relatief verzuim weer. Het gaat om dossiers van alleen leerplichtige leerlingen. De doelstelling is om 75% van de behandelmaken relatief verzuim binnen de norm van 42 dagen af te handelen.

Voor deze grafiek zijn alle behandelmaken die de norm van 42 dagen overschrijden bij elkaar opgeteld, dus ook openstaande behandelmaken. Deze behandelmaken worden in de oranje balk 'percentage zaken relatief verzuim overschrijding' weergegeven. De groene balk vertegenwoordigt het aantal binnen de norm afgesloten zaken en het aantal openstaande zaken die nog binnen de norm vallen. De aantallen behandelmaken waarop de grafiek is gebaseerd, zijn opgenomen in de bijlage.

Grafiek 8 Afhandeling van de behandelmaken relatief verzuim van leerplichtigen, schooljaar 2009-2010

Amsterdam blijft onder de doelstelling met 69%. Dit is hoger dan het schooljaar 2008-2009 (67%) en schooljaar 2007-2008 (65%). De inspanningen om behandelmaken snel en goed af te handelen begint succesvol te worden. De stadsdelen Centrum en Zuid hebben de doelstelling gehaald.

Wijzigende verhouding verzuimbehandeling: veel meer bovenleerplichtigen

De verhouding tussen verzuimzaken van leerplichtigen en bovenleerplichtigen is behoorlijk veranderd. In 2008-2009 betrof bijna zeventig procent van de verzuimzaken relatief verzuim van leerplichtigen, in de voorgaande schooljaren was dat nog negentig procent. Eerder werd in grafiek 2 al getoond dat er veel meer verzuim van bovenleerplichtigen, voornamelijk uit het middelbaar beroepsonderwijs, is gemeld. In het schooljaar 2008-2009 is er in totaal dan ook een behoorlijke toename van het totale aantal verzuimzaken geweest. Gezien de toename van het aantal behandelmaken van bovenleerplichtigen gaan we in schooljaar 2010-2011 inzichtelijk maken binnen welke termijn deze dossiers worden afgehandeld.

2.5 Thuiszitters

Gemeente Amsterdam heeft veelvuldig te maken thuiszitters. De leerplichtambtenaar registreert leerplichtige leerlingen woonachtig in Amsterdam. Een thuiszitter zit 2 weken of langer thuis en is ingeschreven op een school. Tevens kunnen zij (nog) niet ingeschreven staan op een school. Leerplichtambtenaren mogen leerlingen ook eerder melden als de leerplichtambtenaar in schat dat de periode van thuiszitten langer dan 2 weken gaat duren. Halverwege het schooljaar 2009-2010 is de registratie van thuiszitters opgenomen in het registratiesysteem (Erisa) van Bureau Leerplicht Plus. Deze wijziging van registreren maakt het voor de leerplichtambtenaren makkelijker om een thuiszitter te registreren.

In deze paragraaf gaat het alleen om de thuiszitters die staan ingeschreven op school en niet naar school gaan (relatief verzuim). De gegevens over thuiszitters worden in een tabel weergegeven op stedelijk niveau. Een weergave per stadsdeel geeft een te versnipperd beeld, omdat het om een te klein aantal thuiszitters per stadsdeel gaat. Alleen de thuiszitters die nog ingeschreven staan op school zijn apart uitgelicht, omdat zij alleen via de leerplichtambtenaar in beeld komen. De thuiszitters naar aanleiding van absoluut verzuim komen naar voren in de verzuimduur van absoluut verzuim in grafiek 15.

In tabel 9 wordt het aantal bestaande en nieuwe meldingen van thuiszitters van de meldingen relatief verzuim in Amsterdam naar onderwijsvorm in het schooljaar 2009-2010 weergegeven.

Tabel 9 Thuiszitters naar onderwijsvorm, schooljaar 2009-2010

	bestaande melding	nieuwe melding	totaal
bao	1	7	8
brede sg	0	2	2
havo/vwo	0	5	5
mbo	0	2	2
Rec 1-3	1	0	1
Rec 4 (12+)	2	5	7
Rec 4 (5 t/m 12 jaar)	1	2	3
vmbo	1	11	12
buiten Amsterdam	0	3	3
Totaal	6	37	43

Er zijn in het schooljaar 2009-2010 43 thuiszitters gemeld, daarvan zijn er 37 nieuwe meldingen in het schooljaar en 6 bestaande meldingen geweest. Opvallend is het aantal thuiszitters op de vmbo-scholen het afgelopen schooljaar. Het onderwijs Rec 1-3, de mbo-scholen en de brede schoolgemeenschappen kennen relatief weinig thuiszitters.

Tabel 10 laat de resultaten zien met betrekking tot de gemelde thuiszitters.

Tabel 10 Resultaat thuiszitters 2009-2010

	bestaande melding		nieuwe melding		totaal	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
terug naar school	1	17%	29	78%	30	70%
nog thuis	5	83%	8	22%	13	30%
Totaal	6	100%	37	100%	43	100%

Opvallend in tabel 10 is dat een aantal thuiszitters bij de sluiting van het schooljaar nog thuis zat. Alle andere thuiszitters zijn weer naar school gegaan. Uit de tabel valt niet af te leiden hoe lang leerlingen thuis zitten. De meest voorkomende redenen waarom leerlingen thuis zitten zijn:

- Ouders weigeren het advies of de beschikbare plek" (dit kan zowel gelden voor regulier, als voor speciaal onderwijs),
- Psychische problemen bij de leerling zelf of bij (één van) de ouders,
- Er is sprake van een multiprobleem gezin (vaak een opeenstapeling van problemen),
- Verkeerde schoolkeus of de jongere wil niets,
- Conflict tussen de ouders en de school.

Van de thuiszitters in schooljaar 2009-2010 gingen 13 leerlingen aan het eind van het schooljaar niet naar school. Op het moment van schrijven gaan daarvan 6 leerlingen weer naar school, is 1 leerling verhuisd uit Amsterdam, heeft 1 leerling een vrijstelling gekregen, is 1 leerling gestart in een zorg-traject en zijn de overige leerlingen in behandeling bij Bureau Leerplicht Plus.

Processen verbaal

Tabel 11 geeft het aantal processen verbaal voor bureau Halt en het Openbaar Ministerie weer. Een proces verbaal voor overig relatief verzuim wordt opgemaakt op een verzuimdossier. Eén verzuimdossier bestaat uit een reeks verzuimmeldingen. Een proces verbaal vormt daarmee het einde van de verzuimbehandeling door de leerplichtambtenaar. Met het opmaken van een proces verbaal wordt het dossier overgedragen aan het Openbaar Ministerie.

De Halt-straf wordt ingezet als de leerling geen ernstig zorgverzuim vertoont. Het wordt vooral ingezet bij veelvuldig te laat komen en beginnend relatief verzuim. Bij deze maatregel wordt verwacht dat deze strafafdoening snel effect oplevert. Het verbaliseringspercentage geeft de verhouding weer van het totaal aantal processen verbaal ten opzichte van het aantal verzuimdossiers.

Tabel 11 Aantal processen verbaal relatief verzuim

	2008-2009			2009-2010		
	Luxe verzuim	Relatief verzuim	Totaal	Luxe verzuim	Relatief verzuim	Totaal
Aantal verzuim dossiers	1.042	5.977	7.019	873	6.341	7.214
HALT	0	79	79	0	153	153
Proces verbaal	283	373	656	319	458	777
Verbaliseringspercentage	27,2%	7,6%	10,5%	36,5%	9,6%	12,9%

Het verbaliseringspercentage is van 10,5% in het schooljaar 2008-2009 gestegen naar 12,9% in het schooljaar 2009-2010. Er zijn 121 processen verbaal meer opgemaakt voor relatief verzuim en het aantal Halt-afdoeningen is bijna verdubbeld. Ook het verbaliseringspercentage bij luxe verzuim is sterk gestegen in schooljaar 2009-2010 naar 36,5%. Dit is te wijten aan de verschillende acties en inspanningen van Bureau Leerplicht Plus bij de aanpak van luxe verzuim.

In het afgelopen schooljaar is het uitgangspunt steeds geweest zorg en handhaven. Doel is dat iedere leerplichtplusambtenaar bij vergelijkbare casussen op dezelfde manier handelt. Per cluster is er casuïstiekoverleg tussen medewerkers van de Ketenunit en leerplichtplusambtenaren. Op managementniveau is regelmatig overleg tussen het management van Bureau Leerplicht Plus, de officier van Justitie en de Ketenunit-secretarissen. De kwaliteit van de processen verbaal is verhoogd.

3 Schooluitval

Schooluitval omvat het voortijdig (zonder startkwalificatie) verlaten van de school van zowel bovenleerplichtige jongeren als leerplichtige jongeren (het zogeheten absoluut verzuim). De schooluitval is gebaseerd op de cijfers en tellingmethode van het convenant 'Aanval op de uitval'.

Aan de hand van deze landelijke telmethode is voor het eerst gerapporteerd in de halfjaarrapportage van het schooljaar 2009-2010 van Bureau Leerplicht Plus over de nieuwe uitvallers in het schooljaar 2008-2009. De doelstelling van het convenant is om elk schooljaar het aantal voortijdig schoolverlaters te verminderen met 10% vanaf het schooljaar 2005-2006.

De definitieve uitvalcijfers van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW) laten een daling zien van 34,4% in Amsterdam in het schooljaar 2008-2009 ten opzichte van het schooljaar 2005-2006. Daarmee heeft de gemeente Amsterdam het beste resultaat behaald van de 31 grote gemeenten van Nederland. De regio Agglomeratie Amsterdam presteert met een daling van 29,4% zelfs als beste regio van Nederland.

Het Bureau Leerplicht Plus heeft daarmee ruim de doelstelling behaald van 20% vermindering van het aantal schoolverlaters ten opzichte van het schooljaar 2005-2006. In schooljaar 2008-2009 was het percentage voortijdig schoolverlaters in Amsterdam (5,3%) minder hoog dan in Den Haag (5,4%) en Rotterdam (6,3%). Alleen Utrecht (5,1%) moeten we voor laten gaan. In het schooljaar 2005-2006 was Amsterdam met 7,8% nog de stad met het hoogste percentage voortijdig schoolverlaters van de vier grote steden.

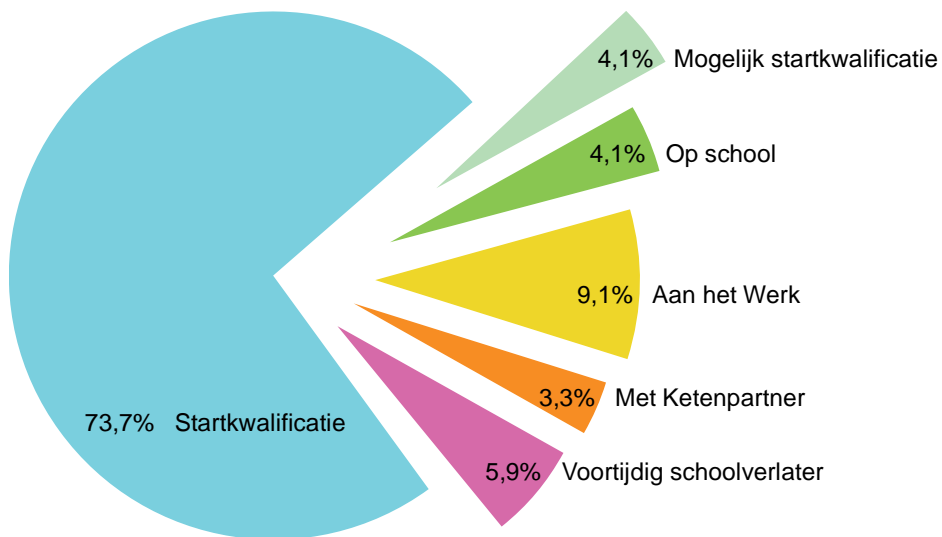
Voor het schooljaar 2009-2010 presenteert het Ministerie van OCW de voorlopige cijfers in februari 2011. Deze cijfers worden opgenomen in de halfjaarrapportage van het Bureau Leerplicht Plus. Om deze reden wordt in deze jaarrapportage geen nieuwe uitval gerapporteerd, maar wordt ingegaan op de status van jongeren op 23-jarige leeftijd en doorstroom in de groepen uitvallers. Het gaat hierbij om absoluut verzuimers (leerplichtige jongeren, zonder inschrijving op school en zonder startkwalificatie) en voortijdig schoolverlaters (jongeren tussen de 18 en 23 jaar zonder inschrijving op school, zonder startkwalificatie, zonder werk en zonder ketenpartner).

In deze twee groepen is een duidelijke dynamiek aanwezig en is er mede door de (woongebonden) aanpak van Bureau Leerplicht Plus een verandering in de status (doorstroom).

3.1 Status van 23-jarigen

In deze paragraaf wordt in grafiek 12 de status van jongeren die 23 jaar zijn geworden in het schooljaar 2009-2010 getoond. Hierin wordt een algemeen beeld gegeven van jongeren op het moment dat zij 23 jaar worden. Het uiteindelijke doel is dat alle jongeren van 23 jaar of jonger een startkwalificatie hebben. De jongeren zonder startkwalificatie tussen de 18 en 23 jaar worden aan de hand van de

woongebonden aanpak gemotiveerd door Bureau Leerplicht Plus om de startkwalificatie te halen.

Grafiek 12 Status van jongeren die 23 jaar zijn geworden in schooljaar 2009-2010

Bijna 74% heeft startkwalificatie; 5,9% voortijdig schoolverlater op 23-jarige leeftijd

In Amsterdam waren 13.245 jongeren ingeschreven die in het schooljaar 2009-2010 23 jaar zijn geworden. Van deze jongeren, die op dat moment ook in Amsterdam woonden, heeft bijna 74% een startkwalificatie behaald (9.755). De jongeren van 23 jaar die mogelijk een startkwalificatie hebben, zijn voor het overgrote deel jongeren die twee jaar of minder in Amsterdam wonen. In het onderzoek 'Instroom VSV'ers in Amsterdam' (Dienst Onderzoek en Statistiek, oktober 2010) wordt er op gewezen dat dat vooral studerende en werkende jongeren zijn.

Ongeveer 9% is aan het werk zonder startkwalificatie. Uit de presentatie '23-jarige Amsterdammers' (DMO, juni 2010) blijkt dat hierin een groep van ongeveer 10-15% zit die al meer dan vier jaar aan het werk is.

In het schooljaar 2009-2010 was 5,9% nog voortijdig schoolverlater toen ze 23 jaar waren geworden (777). Dit is de groep jongeren zonder startkwalificatie waar de woongebonden aanpak van Bureau Leerplicht Plus geen invloed op heeft gehad om een startkwalificatie te behalen. In grafiek 13 laten we de groep voortijdig schoolverlaters zien waar we als Bureau Leerplicht Plus invloed op willen hebben, zodat deze jongeren op hun 23ste een startkwalificatie hebben.

Woongebonden aanpak

Voor de behandeling van de voortijdig schoolverlaters zijn de woongebonden leerplichtplusambtenaren aan zet. De woongebonden aanpak is als volgt.

Als een jongere boven de 18 jaar niet staat ingeschreven op een school en nog geen startkwalificatie heeft, wordt deze in behandeling genomen door de screeningsmedewerker van het woongebonden team. De screeningsmedewerker zoekt in de diverse systemen informatie over de jongere. Als er geen informatie bekend is, wordt er een 'Wat doe je?'-brief naar de jongere gestuurd. Indien er geen reactie komt, volgt een huisbezoek door de leerplichtassistenten.

Leerplichtassistenten bezoeken de voortijdig schoolverlaters thuis om te informeren wat de jongere doet om alsnog een startkwalificatie te halen. Deze groep jongeren is daardoor beter in beeld dan voorheen. Leerplichtplusambtenaren kunnen vervolgens afspraken maken met de opgespoorde voortijdig schoolverlaters om hen alsnog te motiveren en verwijzen naar een opleiding of een leer/werktraject.

Bij wederom geen resultaat wordt het adres in onderzoek gegeven bij de Dienst Persoonsgegevens (DPG) om te onderzoeken of de jongere wel op het adres woont. Als de jongere niet op het adres woont, wordt de jongere door de DPG uitgeschreven uit het bevolkingsregister en kan de zaak worden afgesloten.

Indien de jongere wel reageert, wordt de zaak in behandeling genomen door de leerplichtplusambtenaar en wordt de jongere opgeroepen voor een gesprek. Het gesprek wordt in eerste instantie ingezet om de jongere weer terug naar school te laten gaan. Dit gaat vaak in samenwerking met de schoolgebonden leerplichtplusambtenaren. Wanneer dit niet lukt, volgt een warme overdracht naar het Jongerenloket van DWI. Als dat niet lukt, wordt gezocht naar andere mogelijkheden, zoals Lokale Trajectbegeleiding, het UWV of Streetcornerwork e.d. De jongeren worden tijdens het hele proces gemonitord, de behandeling wordt pas afgesloten wanneer zij hun startkwalificatie halen of 23 jaar zijn geworden. Er is een doelgroep die niet geholpen kunnen worden in verband met hun verblijfsstatus of jongeren die echt niets willen. Jongeren zijn over het algemeen blij met de hulp.

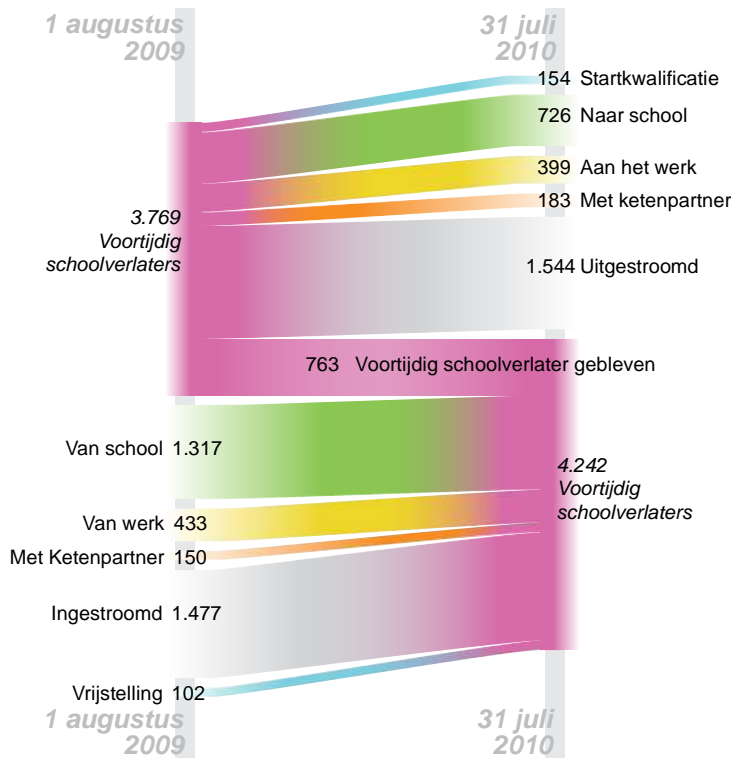
De leerplichtplusambtenaren en screeningsmedewerkers zijn gevestigd op de locatie van het Jongerenloket van de Dienst Werk en Inkomen in de stadsdelen Oost, Centrum en Nieuw-West. Stadsdeel Nieuw-West voert de woongebonden aanpak uit voor twee stadsdelen, te weten Nieuw-West en West. In de stadsdelen Noord en Zuidoost zijn de leerplichtplusambtenaren gehuisvest bij de afdeling Leerplicht op het stadsdeelkantoor.

In de volgende paragraaf wordt uitleg gegeven over de dynamiek in de status van voortijdig schoolverlaters in het schooljaar 2009-2010.

3.2 Voortijdig schoolverlaters

In grafiek 13 worden de jongeren tussen 18 en 23 jaar getoond die aan het begin van het schooljaar 2009-2010 voortijdig schoolverlaters zijn en jongeren die gedurende het schooljaar een voortijdig schoolverlater zijn geworden en dat aan het eind van het schooljaar nog zijn. Er is op individueel niveau gekeken naar de verandering in de status (doorstroom) van een jongere. Daarbij zijn twee peilmomenten geweest. Aan het begin van het schooljaar op 1 augustus 2009 en op het eind van het schooljaar op 31 juli 2010. Tussen de twee peilmomenten kan een jongere een wisselende status hebben gehad.

Grafiek 13 Voortijdig schoolverlaters zonder werk en zonder ketenpartner in het schooljaar 2009-2010

Slechts 763 jongeren in één jaar nog steeds voortijdig schoolverlater

In het begin van het schooljaar 2009-2010 waren er 3.769 voortijdig schoolverlaters. Aan het einde van het schooljaar is het aantal voortijdig schoolverlaters zonder werk en zonder ketenpartner groter, namelijk 4.242. In de grafiek is duidelijk te zien dat het niet om dezelfde jongeren gaat. Er zijn slechts 763 jongeren (4,9%) die aan het begin én aan het einde van het schooljaar voortijdig schoolverlater waren. Veel factoren zijn van invloed op de status die jongeren hebben gedurende een schooljaar bijvoorbeeld een verslechterde arbeidsmarkt, een verkeerde studiekeuze en de kwaliteit van het onderwijs. Bureau Leerplicht Plus probeert ook door de hierboven beschreven woongebonden aanpak invloed uit te oefenen op deze voortijdig schoolverlaters, zodat ze op hun 23ste een startkwalificatie hebben. Van de 3.769 voortijdig schoolverlaters aan het begin van het schooljaar hebben 154 jongeren een startkwalificatie behaald, 726 jongeren zijn terug naar school gegaan, hebben 399 hebben werk gevonden en 183 zijn in traject bij een ketenpartner. Er zit dus veel beweging in de groep voortijdig schoolverlaters zonder werk en ketenpartner.

Veel instroom en uitstroom; vaak buitenlandse studenten en werkenden

De 1.544 jongeren die zijn uitgestroomd wonen niet meer in Amsterdam (39%) of zijn 23 jaar (61%) geworden. Van al deze jongeren die uitstromen heeft 37,5% mogelijk een startkwalificatie en daarvan is 4/5 deel twee jaar of korter ingeschreven geweest in Amsterdam. Dit is uitstroom van jongeren die kort geleden zijn ingestroomd. Een groot deel hiervan is ingestroomd vanuit Westerse landen in de maanden augustus-september en januari-februari blijkt uit het onderzoek 'Instroom VSV'ers in Amsterdam' (Dienst Onderzoek en Statistiek, oktober 2010). Dit zijn voornamelijk studenten en werkenden.

Hetzelfde geldt voor een aantal voortijdig schoolverlaters (1.477) bij 'ingestroomd'. Dit zijn jongeren die in Amsterdam zijn komen wonen, geen startkwalificatie en geen werk en/of ketenpartner hebben. Een groot deel van deze instromers zijn ook jongeren die zich uit het buitenland in Amsterdam vestigen om te studeren of te werken, zoals beschreven in het eerder genoemde onderzoek 'Instroom VSV'ers in Amsterdam'.

Het aantal jongeren dat aan het einde van schooljaar 2009-2010 voortijdig schoolverlaters is 4.242. Het aantal voortijdig schoolverlaters zonder werk en zonder ketenpartner is dus met 473 toegenomen. Deze toename komt doordat een groter aantal schoolverlaters van school is gegaan dan op school is gebleven en meer jongeren kwamen zonder werk te zitten dan dat zij aan het werk zijn gegaan. Reden hiervoor is de verslechterde arbeidsmarkt. Bureau Leerplicht Plus heeft hier vrijwel geen invloed op. In het onderzoek "Door de mazen van het net" (Dienst O+S, april 2010) is ook meer inzicht verkregen in de oorzaken en indicatoren voor verzuim en voortijdig schoolverlaten in het middelbaar beroepsonderwijs. De belangrijkste zijn:

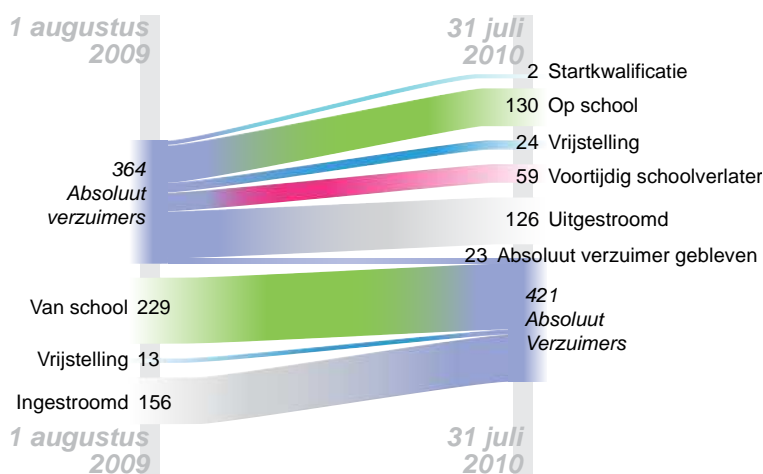
- Jongeren in dit onderzoek willen het gevoel hebben dat zij ertoe doen, dat hun aanwezigheid van belang is.
- Jongeren zoeken structuur, handhaving en binding. Volgens de jongeren moet er eerder en steviger ingegrepen worden om verzuim te voorkomen en is daarnaast vertrouwen, begeleiding en ondersteuning van cruciaal belang om uitval te voorkomen.

3.3 Absoluut verzuim

De uitval van jongeren die leerplichtig zijn wordt gedefinieerd als absoluut verzuim. In grafiek 14 zijn leerplichtige jongeren afgebeeld, die aan het begin van het schooljaar 2009-2010 absoluut verzuimer zijn en jongeren die gedurende het schooljaar een absoluut verzuimer zijn geworden en aan het eind van het schooljaar nog zijn.

Ook bij deze grafiek is op individueel niveau gekeken naar de verandering (stroom) in de status van een jongere. Daarbij zijn twee peilmomenten geweest. Aan het begin van het schooljaar op 1 augustus 2009 en op het eind van het schooljaar op 31 juli 2010. Tussen de twee peilmomenten kan een jongere een wisselende status hebben gehad.

Grafiek 14 Absoluut verzuimers in het schooljaar 2009-2010 (leerplichtigen)

Maar 23 jongeren zijn absoluut verzuimer gebleven

In de grafiek is te zien dat maar 23 jongeren in het schooljaar 2009-2010 aan het begin van het schooljaar en aan het einde van het schooljaar absoluut verzuimer zijn gebleven. Deze jongeren hebben vaak problemen, waardoor de schoolgang wordt gehinderd. De leerplichtambtenaar heeft deze casussen in behandeling. Er wordt onderzoek gedaan naar deze jongeren om te kijken wat de redenen zijn van het absoluut verzuim. Bij de start van het schooljaar waren er 364 absoluut verzuimers en aan het einde van het schooljaar waren er 421. Dit is een toename van 57 jongeren.

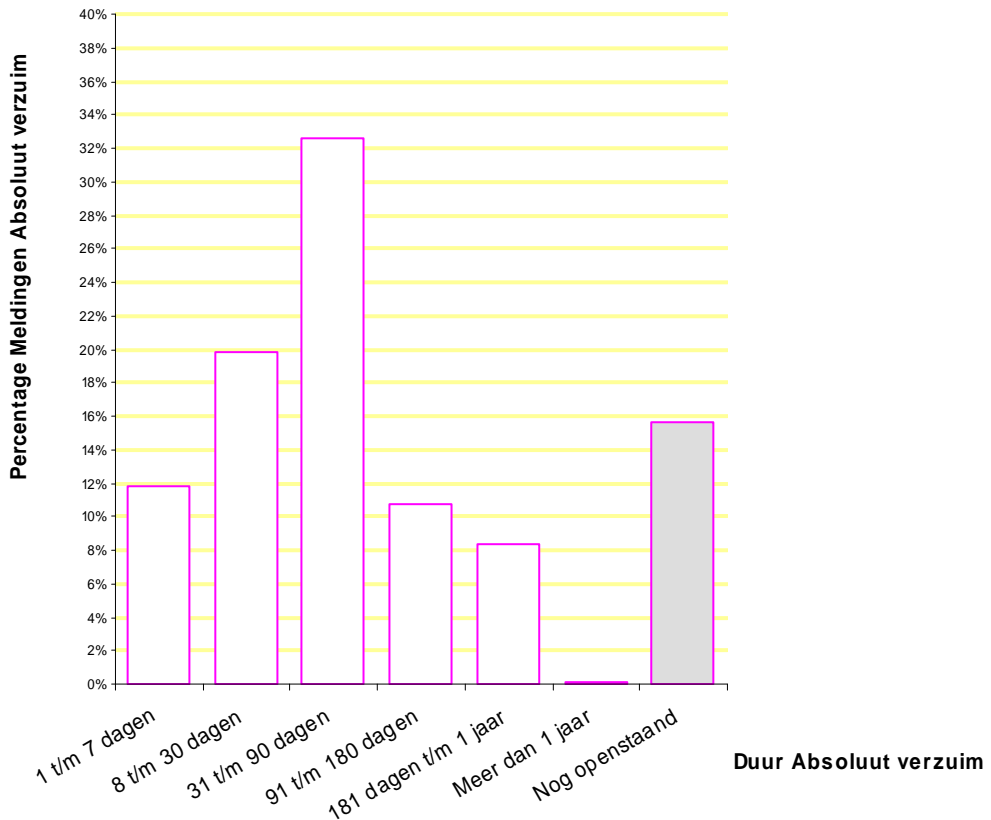
Ook de absoluut verzuimers laten een veranderende dynamiek zien in de status gedurende het schooljaar. In het schooljaar 2009-2010 hebben daarvan 2 jongeren een startkwalificatie gehaald, zijn er 130 jongeren weer ingeschreven op een school en hebben 24 jongeren een vrijstelling gekregen. Bureau Leerplicht Plus heeft dus invloed op de absoluut verzuimers.

Tevens zijn in het schooljaar 59 leerlingen bovenleerplichtig geworden en daarmee ook voortijdig schoolverlater. Van deze voortijdige schoolverlaters zijn er een aantal aan het werk of met een ketenpartner op weg naar werk.

Van de absoluut verzuimers aan het begin van het schooljaar zijn 126 jongeren verhuisd uit Amsterdam (uitstroom). En in het schooljaar 2009-2010 zijn er in Amsterdam 156 absoluut verzuimers ingestroomd. Zij zijn in Amsterdam komen wonen of het zijn kinderen die leerplichtig (5 jaar) zijn geworden.

In bovenstaande grafiek 14 is de stand van zaken op twee peildata weergegeven. Tussentijds zijn ook veel zaken absoluut verzuim ontstaan en weer opgelost. In grafiek 15 wordt de duur van het absoluut verzuim, het aantal dagen dat een

Amsterdamse jongere niet was ingeschreven op een school en daarmee feitelijk een thuiszitter is, weergegeven.

Grafiek 15 Verzuimduur absoluut verzuim, schooljaar 2009-2010

2.104 zaken absoluut verzuim opgelost

Uit deze grafiek blijkt dat veel jongeren binnen drie maanden weer terug naar school gaan en niet lang thuis zitten. Een aantal absoluut verzuimers gaat weer snel naar school terug door de zogenaamde 'vo-vo procedure'. Door bij de overgang van twee schooljaren te monitoren en te stroomlijnen zijn leerlingen die wisselen van vo-school weer snel op een school ingeschreven.

De tabel bij grafiek 15 laat zien dat er 2.525 geconstateerde gevallen van absoluut verzuim zijn geweest, daarvan staan er nog 396 open. Dat betekent dat er gedurende het schooljaar 2.104 zaken opgelost zijn. De 23 jongeren die absoluut verzuimer zijn aan het begin en aan het eind van het schooljaar 2009-2010 zitten in de groep 'Nog openstaand'. Bij 480 jongeren (19%) heeft dit langer geduurd, tot maximaal een jaar. Van deze groep bleken 176 jongeren niet vindbaar. Na door Bureau Leerplicht Plus ingezet adresonderzoek zijn deze jongeren later uitgeschreven uit het GBA wegens vertrek naar het buitenland. De resterende groep betreft hoofdzakelijk 16-17 jarigen met vmbo diploma die vastlopen op het MBO, veelal vanwege een verkeerde studiekeuze. Daarvan zijn 150 jongeren met ondersteuning van Bureau Leerplicht Plus toch weer teruggekeerd naar school. De overige jongeren zijn niet meer leerplichtig of hebben een vrijstelling.

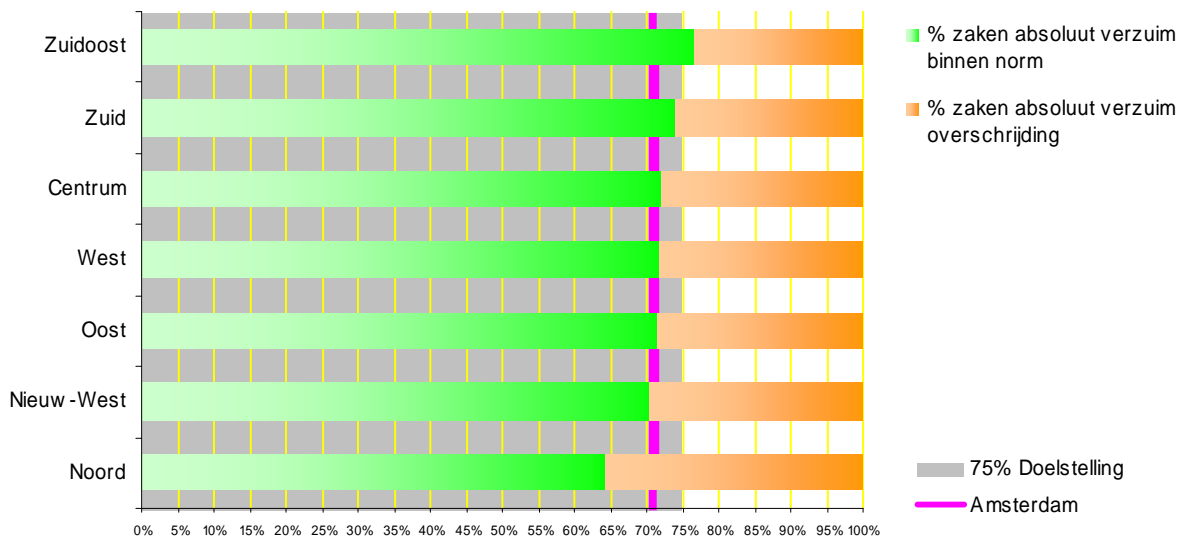
In de volgende paragraaf worden de inspanningen van het bureau beschreven.

3.4 Inspanningen Bureau Leerplicht Plus

De grafiek 16 geeft het percentage van alle afgehandelde en openstaande zaken absoluut verzuim weer. De doelstelling is om 75% van de behandelingen absoluut verzuim binnen de norm van 63 dagen af te handelen.

Voor deze grafiek zijn alle behandelingen die de norm van 63 dagen overschrijden bij elkaar opgeteld, dus ook openstaande behandelingen. Het gaat om behandelingen van leerlingen die in Amsterdam wonen. Deze behandelingen worden in de oranje balk 'percentage zaken absoluut verzuim normoverschrijding' weergegeven. De groene balk vertegenwoordigt het aantal binnen de norm afgesloten zaken én het aantal openstaande zaken die nog binnen de norm vallen.

Grafiek 16 Afhandeling van de behandelingen absoluut verzuim, schooljaar 2009-2010

Amsterdam heeft de doelstelling op de norm voor het afhandelen van de zaken absoluut verzuim binnen de 63 dagen bijna bereikt. Van de zaken absoluut verzuim is 71% op tijd afgehandeld of staat nog zonder normoverschrijding open. In het schooljaar 2008-2009 was het percentage dat binnen de norm werd afgesloten 56% en het jaar daarvoor 55%. Er is dus een behoorlijke verbetering te zien.

Het totale aantal behandelingen voor Amsterdam is met 3.058 zaken nagenoeg gelijk gebleven aan het schooljaar 2008-2009 (3.066). In het schooljaar daarvoor waren er totaal 2.059 behandelingen.

Het enige stadsdeel dat de doelstelling op de norm van absoluut verzuim heeft behaald, is stadsdeel Zuidoost. Stadsdeel Zuidoost heeft 77% van de behandelingen absoluut verzuim afgehandeld binnen de termijn van 63 dagen. Dit is een zeer sterke stijging ten opzichte van vorig jaar. Toen had stadsdeel Zuidoost 52% van het aantal behandelingen binnen de norm afgesloten.

De onderliggende tabel van deze grafiek met het aantal behandelingen stedelijk en per stadsdeel wordt weergegeven in de bijlage.

4 Project leerplichtassistenten

Scholen, leerplichtplusambtenaren en leerplichtconsulenten zetten zich in om alle jongeren een startkwalificatie te laten behalen. Bureau Leerplicht Plus wil proactief verzuim en uitval aanpakken en dat vergt veel inzet en tijd. Daarom is in januari 2009 een team van leerplichtassistenten toegevoegd aan Bureau Leerplicht Plus. Dit team ondersteunt de leerplichtplusambtenaren en leerplichtconsulenten bij de werkzaamheden om schoolverzuim en schooluitval te bestrijden en te voorkomen. Dat zijn bijvoorbeeld huisbezoeken, acties op straat (openbare ruimte), “op-tijd-kom” acties en “koppen-tel” acties op scholen. Tevens worden zij kortstondig ingezet op scholen om extra toezicht te houden op spijbelen. Zij zijn de extra ogen en oren in de clusters.

4.1 Werkwijze en bejegening

In januari 2009 is gestart met 14 leerplichtassistenten bij Bureau Leerplicht Plus. Op basis van de positieve opbrengsten is op de Amsterdamse “Arbeidsmarkttop” op 23 april 2009 besloten om met ingang van 1 september 2009 het aantal leerplichtassistenten te verhogen naar 24. Dit besluit is mede ingegeven om de Aanval op de uitval te intensiveren.

De leerplichtassistent werkt vraaggericht: hij/zij reageert op verzoeken van leerplichtplusambtenaren en –consulenten. Deze verzoeken worden binnen het project vertaald in werkopdrachten. Met de werkopdracht gaan zij op pad. De leerplichtassistenten werken onder andere in de openbare ruimte. Zij zijn daarom herkenbaar gekleed met een donkerblauw jack met een rood Amsterdams logo op de voorkant.

Bij terugkomst verwerken zij de resultaten en bevindingen van hun acties in een terugrapportage; deze wordt aan de opdrachtgever (leerplichtplusambtenaar en –consulent) teruggestuurd. De leerplichtplusambtenaar heeft in principe binnen 48 uur een bericht van de leerplichtassistent over de situatie van de jongere.

4.2 Resultaten

Alle Amsterdamse leerplichtambtenaren kunnen alweer ruim een jaar leerplichtassistenten inzetten voor werkzaamheden die zij voorheen zelf uitvoerden of voor extra activiteiten. Dat zijn de volgende werkzaamheden:

Op-tijd-kom acties: Leerplichtassistenten noteren en registreren gedurende een bepaalde periode (van een dag tot meer dan vier weken), in koppels van twee assistenten, in en om een school ‘te laat komers’. Daarna wordt met de school de aanpak besproken om grip te krijgen op dit gedrag. In de tabel staat het aantal keer dat een leerplichtplusambtenaar een verzoek indient. Voor eendaagse acties dient de leerplichtplusambtenaar iedere keer een nieuw verzoek in. Het komt echter ook voor dat een leerplichtplusambtenaar eenmalig een verzoek indient voor een langere periode. In de tabel gelden deze meerdaagse acties ook als enkele acties.

Huisbezoeken: Er zijn verschillende soorten huisbezoeken geteld. Er zijn huisbezoeken gedaan volgend op op-tijd-kom acties, bij relatief verzuim, bij absoluut verzuim, bij voortijdig schoolverlaten en huisbezoeken in bijzondere

situaties, zoals bij luxeverzuim acties en voor de voormalige afdeling Educatie & Inburgering van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling.

Koppentel actie: Dit is een controle op afwezigheid van leerlingen in de klas. Het getal in de tabel is het aantal scholen dat in totaal is bezocht.

Luxeverzuim actie: Dit is een controle op luxeverzuim van leerlingen. Het getal in de tabel is het aantal scholen dat in totaal is bezocht.

Openbare ruimte: Hierbij wordt het aantal aangesproken leerlingen weergegeven. Het gaat hierbij om acties in opdracht van de clusters in samenwerking met de politie.

Verzuimbus: In de tabel wordt het aantal keer dat de Leerplicht+bus werd ingezet, en waarbij een leerplichtassistent de chauffeur was. Tevens wordt de Leerplicht+bus twee maal per week ingezet om leerlingen te vervoeren van en naar het huiswerkbegeleidingsproject van de aanpak "Acht tot Acht". Dit aantal zit echter niet opgenomen in de telling.

In tabel 17 worden de resultaten van de leerplichtassistenten per cluster weergegeven. In de volgende rapportage wordt per stadsdeel gerapporteerd. Vaak worden meerdere acties met elkaar gecombineerd. De verschillende instrumenten worden dan gelijktijdig ingezet of vlak na elkaar. Een voorbeeld hiervan is dat na een koppen-tel actie vrijwel direct ook huisbezoeken worden verricht.

Tabel 17 Inzet leerplichtassistenten in aantallen per cluster, schooljaar 2009-2010

	Op-tijd- kom actie	Huisbezoek	Koppen-tel actie	Luxeverzuim actie	Openbare ruimte	Verzuim- bus
Noord	8	416	20	37	0	0
Oost/centrum	71	422	10	0	261	1
West/ Nieuw-West	98	1.565	3	14	152	72
Zuid	22	596	7	2	0	11
Zuidoost	150	1.391	0	0	420	0
Team consulenten	16	61	0	0	0	33
Totaal	365	4.451	40	53	833	117

Tabel 17 laat duidelijk zien dat de leerplichtassistenten het meest zijn ingezet voor adrescontroles en huisbezoeken. In het kader van de woongebonden aanpak zijn 1.699 huisbezoeken uitgevoerd. Door middel van deze huisbezoeken is ongeveer 80% van de jongeren die niet op een school waren ingeschreven (absoluut verzuim en vroegtijdig schoolverlater) in beeld gekomen. Voor de schoolgebonden aanpak zijn 1.133 huisbezoeken gedaan. De leerplichtassistenten zijn niet alleen ingezet voor activiteiten van Bureau Leerplicht Plus, maar ook voor de afdeling Inburgering van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling.

Het is duidelijk te zien dat cluster West/Nieuw-West en cluster Zuidoost het vaakst leerplichtassistenten hebben ingezet voor huisbezoeken. Dit is te wijten in cluster West/Nieuw-West aan de grootte van het cluster. Stadsdeel Zuidoost zet leerplichtassistenten vaak in voor huisbezoeken aan voortijdig schoolverlaters. Het team leerplichtconsulenten heeft vooral huisbezoeken met behulp van de Leerplicht+bus ingezet en op-tijd-kom acties uitgevoerd aan de Dongestraat, de Boelelaan en de Joke Smit school in cluster Zuid. Dit is in samenspraak met

leerplichtplusambtenaar om eventuele knelpunten in het verzuimbeleid aan te tonen.

Bij de op-tijd-kom acties die gevoerd zijn, waren een aantal leerplichtassistenten ingeschakeld. Op deze manier zijn per school veel meer leerlingen/ouders aangesproken en is het effect van de acties aanzienlijk groter.

De leerplichtassistenten spreken leerlingen en ouders op een vriendelijke manier aan en schakelen onmiddellijk de aanwezige leerplichtplusambtenaar in als er meer uitleg nodig is of als uit het gesprek blijkt dat een vervolgesprek wenselijk is. De ervaring is dat de bejegening naar leerlingen/ouders en docenten correct, toegankelijk en dienstverlenend is. Scholen die aanvankelijk terughoudend waren naar de inzet van leerplichtassistenten waren na de acties enthousiast. Zij hebben de samenwerking als ondersteunend ervaren. Kortom, leerplichtassistenten zorgen voor meer flexibiliteit en snelheid, meer productiviteit en efficiency, de mogelijkheid om outreachend te werken en het beter bereiken van leerlingen en ouders. De zichtbaarheid van Bureau Leerplicht Plus is sterk vergroot.

Sinds kort hebben de leerplichtassistenten ook een rol gekregen in de opgezette schoolveiligheidsteams. In het stadsdeel Nieuw-West en Zuidoost draait een pilot. In deze pilot wordt 5 dagen per week op school gewerkt aan het vergroten van de veiligheid. De leerplichtassistenten werken in opdracht van de leerplichtambtenaar samen met een hoofdagent die eveneens op de school aanwezig is. Deze samenwerking leidt ertoe dat veel meer zaken worden aangepakt en opgelost, waardoor het veiligheidsgevoel stijgt en het schoolverzuim daalt.

5 Zichtbaarheid van Bureau Leerplicht Plus

Bureau Leerplicht Plus werkt volgens het principe 'doorpakken en problemen oplossen'. Er zijn verschillende stedelijke acties georganiseerd met als doel de bekendheid met de Leerplichtwet en het bureau te vergroten bij ouders en kinderen, scholen en ketenpartners, maar ook om knelpunten zichtbaar(er) te maken. De leerplichtassistenten worden ook vaak ingezet bij gerichte acties. Het gaat om de volgende acties:

Belactie overgang VMBO-MBO

In de eerste week van september 2009 vonden belacties plaats naar leerlingen van wie bekend is dat ze nog niet zijn aangekomen op het middelbaar beroepsonderwijs. De actie begon één week na de vakantie, zodat de scholen de eerste week nog hun systeem up-to-date konden brengen. Resultaat is op 23 september 2009 dat van nog 154 jongeren niet bekend was wat de status was.

Vsv-jongerenteam

Op donderdag 10 september 2009 is staatssecretaris Van Bijsterveldt aanwezig geweest bij de presentatie van het 'VSV-jongerenteam' in Amsterdam. Tijdens het bezoek verrichte Edgar Davids de aftrap van het Vsv-jongerenteam. Het team bezocht een aantal mbo-scholen met het doel leerlingen c.q. potentiële uitvallers te motiveren en te ondersteunen om vooral door te zetten en aan te bel te trekken als de schoolcarrière niet goed verloopt.

Campagne 5001redenen om door te leren

'5001 redenen om door te leren' is een campagne in Amsterdam en de regio Amsterdam tegen jeugdwerkloosheid. Rond de zomer van 2009 stonden zo'n 5000 jongeren met een startkwalificatie voor de keuze doorleren of niet. Via verschillende kanalen zijn deze jongeren gewezen op het belang van doorleren.

De peer to peer campagne liep van september 2009 tot 1 oktober 2010. Op diverse schoollocaties in Amsterdam en de regio en op beurzen en events is het afgelopen jaar aan jongeren gevraagd om hun reden om door te leren te delen met leeftijdsgenoten. Dat kon voor de camera, met post-its op een mobiel schoolbord en op de campagnesite www.5001redenen.nl. De site verwijst door naar opleidingen in Amsterdam. De filmpjes en alle redenen staan op de website. In het dagblad Metro en in de schoolkranten van Amsterdamse VO scholen en Roc Talent Magazine zijn advertenties geplaatst. Voor de meest opvallende redenen waren prijzen te winnen: in 2009 stages van een dag bij Ajax, kledingmerk Gejus, en wethouder Ossel en in 2010 filmbonnen en netbooks. Vanaf maart op de Dag van de Leerplicht is de focus verlegd naar jongeren met en zonder startkwalificatie.

Rond de zomervakantie 2010 heeft de campagne een extra impuls gekregen omdat dat een belangrijk (studie)keuzemoment is. Er is extra ingezet met acties op scholen (ansichtkaarten, posters en gesprekken), bannering op diverse relevante sites, en een radiocampagne op jongerenzender FunX (spotjes, banner en redactionele ruimte).

De campagne is ontwikkeld door de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling/Bureau Leerplicht Plus en uitgevoerd samen met de Dienst Werk en Inkomen en de beide

ROC's. De campagne is later in het jaar ook uitgezet naar de scholen in andere gemeenten van de regio Groot Amsterdam.

TalentEvent

Dienst Werk en Inkomen (DWI) organiseerde samen met Bureau Leerplicht Plus en UWV WERKbedrijf een TalentEvent begin september 2009. Het is een markt voor jongeren die even niet weten wat ze moeten met school of werk. De markt richt zich op Amsterdamse jongeren tussen 16 en 27 jaar, met of zonder startkwalificatie. Op de markt waren zowel scholen als werkgevers aanwezig. Tijdens het Talent Event was ook de aftrap van de campagne 5001redenen. Het aantal bezoekers lag rond de 400.

Onderwijsbeurs

Tal van vragen over leerplicht werden op 2 en 3 december tijdens de Onderwijsbeurs voorgelegd aan jongeren die zich inschreven bij het Rad van Fortuin van Bureau Leerplicht Plus. Ook met de campagne 5001 was het bureau aanwezig. Enkele duizenden bezoekers oriënteerden zich op een mbo, hbo of wo opleiding.

Persconferentie

Tijdens een persbijeenkomst in januari 2010 werden door Bureau Leerplicht Plus en de ROC's gezamenlijk de actuele uitvalcijfers met peildatum 1 oktober 2009 gepresenteerd. De schooluitval was het schooljaar 2008-2009 voorlopig gedaald met 32% ten opzichte van het referentiejaar 2005-2006. De definitieve daling was uiteindelijk 34,4% in Amsterdam. Aan het woord waren vertegenwoordigers van het bureau, de ROC's, het ministerie van OCW en de stuurgroep VSV en Verzuim. Naar aanleiding van de bijeenkomst hebben media vanuit een positieve invalshoek verslag gedaan.

Pluim Basisschool De Achtsprong

Basisschool De Achtsprong ontving in februari 2010 uit handen van wethouder Asscher een pluim voor het boeken van succes in het terugdringen van schoolverzuim en -uitval in betrekkelijk korte tijd. Vanaf maart 2009 heeft de school, samen met Bureau Leerplicht Plus, schoolverzuim en -uitval en ook te laat komen intensief aangepakt.

Dag van de leerplicht

Op de Dag van de Leerplicht op 18 maart 2010 zijn lunchgesprekken gevoerd op vier mbo-scholen met ouders, leerlingen, docenten en leerplichtambtenaren. De thema's waren doorleren en ouderbetrokkenheid. De gesprekken vonden op de volgende schoollocaties plaats: de Dongestraat, van de Sandebackhuizen, de Wibautstraat, en op het ROC op Maat samen met de Fraijlemaborg. Ter gelegenheid van deze dag werden alle vmbo- en mbo-scholen in de regio Groot Amsterdam voorzien van posters waarop de winnaars van 5001redenen stonden afgebeeld met hun reden om door te leren.

Luxeverzuim acties

Rond de zomervakantie werden diverse prikacties georganiseerd. In mei ontvingen alle basisscholen een vakantieposter met een begeleidende brief. De scholen in het voortgezet onderwijs ontvingen alleen een brief over luxeverzuim. Het doel was om

luxeverzuim verder terug te dringen en het bewustzijn te vergroten bij docenten, leerlingen en ouders.

Diploma-uitreiking door wethouder van Es

In juni 2010 deelde wethouder André van Es de diploma's uit aan leerlingen van de opleiding Handel, niveau 2, op het ROC van Amsterdam aan de Tempelhofstraat. Deze jongeren hebben nu een startkwalificatie maar de wethouder spoorde hen aan om toch vooral door te leren om hun positie op de arbeidsmarkt te vergroten. De meeste jongeren waren inmiddels al begonnen aan een vervolgopleiding.

Metro pagina 'Amsterdam Werkt'

Bureau Leerplicht Plus heeft samen met de Dienst Werk en Inkomen invulling gegeven aan de wekelijkse serie 'Amsterdam werkt' in het gratis dagblad Metro, editie Amsterdam. Gedurende enkele maanden zijn zes jongeren gevolgd. Daarnaast is bericht over actualiteiten rond studie en werk en werd aandacht gegeven aan verschillende winnaars van 5001redenen. De artikelen waren ook online beschikbaar op www.metroamsterdamwerkt.nl.

Voorlichting op scholen aan leerlingen, ouders en docenten

Regelmatig geven leerplichtambtenaren en – consulenten voorlichting op scholen aan leerlingen, ouders en docenten over de leerplichtwet. Voor directeuren van scholen zijn weer voorlichtingsbijeenkomsten over extra verlof georganiseerd. Daarnaast zijn er diverse middelen en kanalen als de website, folders, boekenleggers, posters e.d. die informatie geven over de leerplichtwet.

Acties in de openbare ruimte

Het doel van de straatacties is jongeren en ouders van leerplichtige kinderen te laten merken dat spijbelen niet wordt geaccepteerd. In oktober hielden politie en leerplicht samen een actie in het openbaar vervoer en op straat in Amsterdam Zuidoost. Er zijn zestien leerplichtigen en/of kwalificatieplichtigen op straat aangesproken, zeven daarvan zijn jonger dan 12 jaar. In deze gevallen was de reden van verzuim doktersbezoek of apotheekbezoek. Negen waren ouder dan 12 jaar.

In december was er een grootscheepse actie in het centrum van Amsterdam. In totaal werden in de leeftijd van twaalf tot achttien jaar 582 jongeren aangesproken, vijf kinderen in de basisschoolleeftijd en 35 achttienplussers. Van de twaalf tot achttienjarigen gaven 68 jongeren zelf aan dat zij op dat moment spijbelden. De jongeren werden meteen terug naar school gestuurd. De scholen hebben de gegevens van de spijbelaars ontvangen.

Bijlage

In deze tabellen worden de achterliggende cijfers gegeven van de grafieken. Voor de duidelijkheid is aangegeven bij welke grafieken ze horen.

Cijfers bij grafiek 1 en 2

De cijfers gaan over de leerplichtige leerlingen, die in Amsterdam wonen, van 5 tot en met 17 jaar zonder startkwalificatie die verzuimen en in Amsterdam naar school gaan (relatief verzuim). Van de bovenleerplichtige leerlingen (18 t/m 22 jaar) wordt verzuim gerapporteerd over de leerlingen zonder startkwalificatie, die naar school gaan in Amsterdam en in Amsterdam wonen.

Verzuim, schooljaar 2007-2008

Amsterdam	Leerlingen	Verzuimers	Percentage verzuimers
Primair onderwijs	55.770	1.402	2,5%
Rec 1-3	1.828	33	1,8%
Rec 4 (5 t/m 12 jaar)	454	29	6,4%
Rec 4 (12+)	721	220	30,5%
Voortgezet onderwijs, leerplichtig	27.985	2.791	10,0%
Voortgezet onderwijs, bovenleerplichtig	2.967	141	4,8%
Mbo, leerplichtig	2.063	389	18,9%
Mbo, bovenleerplichtig	10.132	627	6,2%
Totaal	101.920	5.632	5,5%

Verzuim, schooljaar 2008-2009

Amsterdam	Leerlingen	Verzuimers	Percentage verzuimers
Primair onderwijs	56.846	1.670	2,9%
Rec 1-3	1.897	44	2,3%
Rec 4 (5 t/m 12 jaar)	452	28	6,2%
Rec 4 (12+)	689	155	22,5%
Voortgezet onderwijs, leerplichtig	27.219	2.884	10,6%
Voortgezet onderwijs, bovenleerplichtig	3.197	133	4,2%
Mbo, leerplichtig	2.233	778	34,8%
Mbo, bovenleerplichtig	9.215	789	8,6%
Totaal	101.748	6.481	6,4%

Verzuim, schooljaar 2009-2010

Amsterdam	Leerlingen	Verzuimers	Percentage verzuimers
Primair onderwijs	57.588	1.172	2,0%
Rec 1-3	1.919	53	2,8%
Rec 4 (5 t/m 12 jaar)	455	15	3,3%
Rec 4 (12+)	619	138	22,3%
Voortgezet onderwijs, leerplichtig	27.407	2.851	10,4%
Voortgezet onderwijs, bovenleerplichtig	3.387	152	4,5%
Mbo, leerplichtig	1.922	1.008	52,4%
Mbo, bovenleerplichtig	9.434	1.793	19,0%
Totaal	102.731	7.182	7,0%

Cijfers bij grafiek 3

Verzuimfrequentie in schooljaren, jongens, meisjes en per schoolvorm

	2007-2008	2008-2009	2009-2010
Primair onderwijs, jongens	1,11	1,19	1,13
Primair onderwijs, meisjes	1,12	1,19	1,11
Primair onderwijs	1,11	1,19	1,12
Rec 1-3, jongens	1,05	1,26	1,22
Rec 1-3, meisjes	1,07	1,22	1,10
Rec 1-3	1,06	1,25	1,17
Rec 4 (12+), jongens	3,58	3,44	2,64
Rec 4 (12+), meisjes	4,44	3,44	3,11
Rec 4 (12+)	3,87	3,44	2,73
Rec 4 (5 t/m 12 jaar), jongens	1,19	1,19	1,09
Rec 4 (5 t/m 12 jaar), meisjes	2,00	2,00	1,00
Rec 4 (5 t/m 12 jaar)	1,28	1,25	1,07
Rec 4	3,57	3,10	2,57
Mbo, jongens, leerplichtig	1,53	1,36	1,78
Mbo, meisjes, leerplichtig	1,42	1,40	1,67
Mbo, leerplichtig	1,47	1,38	1,74
Mbo, jongens, bovenleerplichtig	1,23	1,25	1,93
Mbo, meisjes, bovenleerplichtig	1,21	1,26	1,51
Mbo, bovenleerplichtig	1,22	1,26	1,76
Mbo	1,31	1,32	1,75
Voortgezet onderwijs, jongens, leerplichtig	1,48	1,48	1,55
Voortgezet onderwijs, meisjes, leerplichtig	1,48	1,51	1,55
Voortgezet onderwijs, leerplichtig	1,48	1,49	1,55
Voortgezet onderwijs, jongens, bovenleerplichtig	1,49	1,27	1,24
Voortgezet onderwijs, meisjes, bovenleerplichtig	1,45	1,45	1,38
Voortgezet onderwijs, bovenleerplichtig	1,48	1,34	1,30
Voortgezet onderwijs	1,48	1,48	1,53
Gemiddeld	1,45	1,41	1,57

Cijfers bij grafiek 7

Verdeling verzuimsoorten en aantallen, Amsterdam

Verzuim	2007-2008	2008-2009	2009-2010
Luxe	1.035	1.453	977
16 uur	4.439	4.621	5.053
Beginnend	1.555	1.648	1.695
20 dagen	992	1.251	3.521
Totaal	8.021	8.973	11.246

Percentages verdeling verzuimsoorten, Amsterdam

Verzuim	2007-2008	2008-2009	2009-2010
Luxe	13%	16%	9%
16 uur	55%	51%	45%
Beginnend	19%	18%	15%
20 dagen	12%	14%	31%

Cijfers bij grafiek 8

Behandelduur zaken relatief verzuim naar stadsdeel

Stadsdeel	Afgesloten met		Openstaand met		Totaal
	Afgesloten binnen norm	norm-overschrijding	Openstaand binnen norm	norm-overschrijding	
Centrum	247	48	10	3	308
Nieuw-west	1.321	661	111	19	2.112
Noord	669	313	31	22	1.035
Oost	832	373	21	5	1.231
West	558	264	92	25	939
Zuid	969	315	12	5	1.301
Zuidoost	403	241	54	56	754
Totaal Amsterdam	4.999	2.215	331	135	7.680

Hoofdstuk 3 schooluitval. Cijfers bij Grafiek 12

Status 23-jarige, schooljaar 2009-2010

	%	Aantal
Mogelijk startkwalificatie	4,1	541
Op school	4,1	542
Aan het Werk	9,1	1.199
Met Ketenpartner	3,3	431
Voortijdig schoolverlater	5,9	777
Startkwalificatie	73,7	9.755
Totaal	100	13.245

Cijfers bij grafiek 15

Verzuimduur absoluut verzuim

Meldingduur	Aantal	%
1 t/m 7 dagen	298	12%
8 t/m 30 dagen	499	20%
31 t/m 90 dagen	824	33%
91 t/m 180 dagen	270	11%
181 dagen t/m 1 jaar	210	8%
Meer dan 1 jaar	3	0%
Nog openstaand	396	16%
In onderzoek	25	1%
Totaal	2.525	100%
Ten onrechte naar leerplichtambtenaren	533	
Totaal behandeldossiers	3.058	

Cijfers bij grafiek 16

Behandelduur zaken absoluut verzuim naar stadsdeel

Stadsdeel	Afgesloten binnen norm	Afgesloten met		Openstaand met		Totaal
		norm- overschrijding	Openstaand binnen norm	norm- overschrijding		
Centrum	93	30	8	9	140	
Nieuw-west	510	169	46	64	789	
Noord	225	87	28	57	397	
Oost	296	81	19	43	439	
West	277	74	28	43	422	
Zuid	332	72	35	57	496	
Zuidoost	254	63	34	24	375	
Amsterdam	1.987	576	198	297	3.058	